

Aluehallintovirasto

Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 124/2023

Dnro ESAVI/15884/2022

12.5.2023

ASIA

Aloite Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan muuttamiseksi, Salo

ALOITTEEN TEKIJÄ

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

TOIMINTA

Aloite koskee Liikelaitos Salon Veden Toijan jätevedenpuhdistamon toimintaa. Jätevedenpuhdistamolla käsitellään Toijan ja kirkonkylän taajamien viemärintialueiden yhdyskuntajätevedet. Käsitellyt jätevedet johdetaan Kiskon Kirkkojärveen.

ASIA	1
ALOITTEEN TEKIJÄ	1
TOIMINTA	1
VIREILLETULOTIEDOT	4
Asian vireilletulo	4
Asian käsittelyn peruste	4
Toiminnan luvanvaraisuus	4
Toimivaltainen lupaviranomainen.....	4
ASIAN KUVAUS.....	4
Taustatiedot	4
Aloite ympäristöluvan muuttamiseksi	5
Puhdistamon toiminta	8
Ympäristön tila, päästöt ja vaikutusarvio.....	10
Tarkkailut.....	13
ASIAN KÄSITTELY	18
Vastine ja selvitykset	18
Tiedottaminen	21
Lausunnot	21
Muistutukset ja mielipiteet	26
Vastine	39
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU.....	43
Ympäristöluvan muuttaminen.....	43
Muutetut lupamääräykset.....	43
PERUSTELUT	52
Ympäristöluvan muuttamisen perustelut.....	52
Lupamääräysten yleiset perustelut	53
Lupamääräysten yksilöidyt perustelut	54
VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN	60
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	61
KORVAUTUVAT PÄÄTÖKSET.....	61
PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA LUVAN TARKISTAMINEN	61
Päätöksen voimassaolo	61
Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen.....	61
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	61
KÄSITTELYMAKSU.....	61
TIEDOTTAMINEN	62

Päätös.....	62
Päätöksestä tiedottaminen.....	62
MUUTOKSENHAKU	63
LIITE.....	63
ASIAN KÄSITTELIJÄT.....	63

VIREILLETULOTIEDOT

Asian vireilletulo

Aloite on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 22.4.2022.

Asian käsittelyn peruste

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on aloitteessaan vaatinut, että Lounais-Suomen ympäristökeskuksen 16.12.2005 myöntämää ympäristölupaa nro 109 YLO ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston 13.7.2018 myöntämää ympäristölupaa nro 116/2018/2 Toijan jätevedenpuhdistamon toimintaan tulisi muuttaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 89 §:n perusteella aloitteesta ilmenevällä tavalla.

Toiminnan luvanvaraisuus

Toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 2) kohdan 13 c) perusteella.

Toimivaltainen lupaviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain 34 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 1 §:n 2 momentin 13 c) kohdan perusteella.

ASIAN KUVAUS

Taustatiedot

Sijainti

Toijan jätevedenpuhdistamo sijaitsee Salon kaupungissa kiinteistöllä Puhdistamo 734-768-4-145.

Toimintaa koskevat luvat

Länsi-Suomen vesioikeus on 29.8.1996 antamallaan päätöksellä nro 51/1996/4 myöntänyt Kiskon kunnalle luvan Toijan ja Kirkonkylän taajama-alueiden jätevesien johtamiseen Kirkkojärveen Kiskon kunnassa.

Lounais-Suomen ympäristökeskus on 16.12.2005 antamallaan päätöksellä nro 109 YLO myöntänyt Kiskon kunnalle ympäristöluvan Toijan jätevedenpuhdistamon toimintaan Kiskon kunnassa. Lupa on myönnetty Toijan ja Kirkonkylän taajamien viemärintialueiden jätevesien käsittelyyn olemassa olevassa Toijan jätevedenpuhdistamossa ja käsiteltyjen jätevesien johtamiseen Kirkkojärveen Kiskon kunnassa.

Voimassa olevat keskeiset lupamääräykset 1 ja 2 ovat seuraavat:

"1. Jätevedet on käsiteltävä hakemuksen mukaisesti biologis-kemiallisesti tai vähintään vastaavalla tavalla siten, että jätevesi- ja muut päästöt ympäristöön jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

2. Puhdistamolla ja sen piirissä olevasta viemäriverkostosta tapahtuvat ohjuoksutukset ja ylivuodot sekä muut poikkeustilanteet mukaan lukien vuosikeskiarvoina laskettujen, vesistöön johdetun jäteveden pitoisuuksien ja puhdistamon käsittelytehojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

	Pitoisuus enintään	Käsittelyteho vähintään
<i>BOD_{7ATU}</i>	15 mg O ₂ /l	90 %
<i>COD_{Cr}</i>	125 mg O ₂ /l	75 %
<i>Fosfori</i>	0,5 mg P/l	90 %
<i>Kiintoaine</i>	35 mg/l	90 %
<i>Nitrifikaatioaste</i>		85 %

Vesistöön johdettava jätevesi ei saa sisältää haitallisessa määrin metalleja eikä muita terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita."

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 13.7.2018 muuttanut päätöksellään nro 116/2018/2 (ESAVI/2444/2017) Lounais-Suomen ympäristökeskuksen 16.12.2005 Kiskon kunnalle, nykyisin Liikelaitos Salon Vedelle, Toijan jätevedenpuhdistamon toimintaan myöntämää ympäristölupaa nro 109 YLO siten, että aluehallintovirasto on lisännyt lupamääräyksen 18 koskien riskienhallintaa ja lupamääräyksen 19 **koskien toiminnan lopettamista**.

Aloite ympäristöluvan muuttamiseksi

Vaatimukset

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen aloite koskee Lounais-Suomen ympäristökeskuksen 16.12.2005 antaman päätöksen nro 109 YLO ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston 13.7.2018 antaman päätöksen nro 116/2018/2 muuttamista ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella seuraavasti:

- Ympäristölupa ja lupa jätevesien johtamiseen Kirkkojärveen myönnetään **määräajaksi enintään 31.12.2026 saakka**.
- **Ympäristölupaan on lisättävä lupamääräys siitä, että luvanhaltijan on laadittava suunnitelma siirtoviemärin rakentamisesta Salon keskuspuhdistamolle. Suunnitelma on toimitettava vuoden 2025 loppuun mennessä aluehallintovirastolle. Suunnitelman laatimisessa on huomioitava, että siirtoviemärin tulee valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä.**
- **Ympäristölupaan on annettava tarpeelliset määräykset luparajojen muuttamisesta, jotta kuormitus Kirkkojärveen vähennetään jo ennen**

siirtoviemärin rakentamista. Ympäristöluvan lupamääräykset on annettava kokonaisuudessaan siten, että ne vastaavat nykyisten jätevedenpuhdistamoille annettujen lupamääräysten sisältöä. Lupamääräyksiä on annettava/muutettava muun muassa siten, että:

- Päätöksessä tulee antaa nykyisen toiminnan lopettamista koskevat riittävät määräykset. Toiminnan päättyessä tulee purkuputki poistaa vesistöstä.
- Luparajoja on muutettava vähintään siten, että kiintoaineen sekä fosforin poiston tehokkuutta parannetaan sekä kokonaistypen poiston tehokkuutta parannetaan. Myös BOD:n ja COD:n luparajoja on tarkistettava. Fosforin luparaja on asetettava enintään 0,3 mg/l (puhdistusteho 95 %). Kiintoaineen luparaja on asetettava enintään 20 mg/l (puhdistusteho 95 %).
- Uudet luparajat tulee ottaa käyttöön mahdollisimman pian luvan myöntämisen jälkeen, kuitenkin viimeistään 31.7.2023.
- Päätöksessä on annettava lupamääräys riskienhallinnalle (ennalta-varautumisvelvollisuus YSL 15 §)
- Päätöksessä on annettava vesiympäristölle vaarallisista ja haitallista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) mukainen velvollisuus tutkia vesiympäristölle vaaralliset ja haitalliset aineet (hava-aineet) ensin kertaluontoisesti laajana ja sen jälkeen säännöllisesti perustuen kertaluontoiseen selvitykseen. Laaja selvitys tulee uusia vähintään viiden vuoden välein.
- Päivitetyt käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmat on hyväksyttävä ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä. Tarkkailuissa on huomioitava vesiympäristölle vaaralliset ja haitalliset aineet.
- Luvassa on määrättävä nykyisen vesistötarkkailun päivittämisestä ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.
- Lupamääräykseen on tarkennettava, että sako- ja umpisäiliölietteitä ei voida ottaa vastaan jätevedenpuhdistamolla.
- Lupamääräykseen on tarkennettava, että haitallisia haju-, pöly- ja muita päästöjä ilmaan syntyy mahdollisimman vähän.
- Lupamääräykseen on lisättävä lupamääräys siitä, että jäteveden purkuputken paikka merkitään rantaan asetettavalla merkinnällä.
- Talousjätevedestä poikkeavia jätevesiä koskevaan lupamääräykseen on sisällytettävä määräys siitä, että luvanhaltijan on edesautettava öljyn- ja rasvanerotuskaivojen rakentamista niille kiinteistöille, joilla se on tarpeen luvanhaltijan selvityksen perusteella.

- Lupamääräyksiin on lisättävä, että viemäriverkoston kunto on selvittävä määräajassa ja sen perusteella on laadittava kunnostussuunnitelma kustannusarvioineen ja aikatauluineen. Suunnitelma on toimitettava valvontaviranomaiselle ja Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle tiedoksi. Verkostoja tulee kunnostaa kunnostussuunnitelman mukaisesti.
- Lupamääräyksiin on tarkennettava, että kaikissa luvanhaltijan viemäriverkoston ohijuoksutus- ja ylivuotokohdissa on oltava laitteet, jotka rekisteröivät ohijuoksutuksen ja ylivuodon kestoajan summaavasti tai muu luotettava menetelmä ohijuoksutusten määrän selvittämiseen. Ohijuoksutus- ja ylivuototilanteissa luvanhaltijan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin, joilla pyritään estämään ohijuoksutuksesta tai ylivuodosta aiheutuvat haitalliset seuraukset ympäristölle.

Ohijuoksutuksista ja ylivuodoista on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle ja Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä tarvittaessa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja pelastuslaitokselle.

Jos luvanhaltijan viemäriverkostossa on toistuvia ohijuoksutuksia tai ylivuotoja, luvanhaltijan on ryhdyttävä valvontaviranomaisen edellyttämiin toimenpiteisiin näiden vesien varastoimiseksi tai käsittelemiseksi sekä ohituksien ja ylivuotojen estämiseksi.

- Lupamääräyksenä on lisättävä, että puhdistamolla on oltava riittävän tarkat toimintaohjeet ja prosessien ajo-ohjeet toimintavarmuuden turvaamiseksi. Ohjeet on toimitettava tiedoksi valvontaviranomaiselle.

Mikäli siirtoviemäri ei perustellusta syystä toteudu kyseisessä ajassa ja jätevesien kuormitus Kirkkojärveen jatkuu edelleen vuoden 2026 jälkeen, on puhdistamon toiminnan jatkamiseksi määrättävä hakemaan uutta ympäristölupaa viimeistään 31.12.2025.

Vaatimusten perusteet

Etelä-Suomen aluehallintoviraston antaman päätöksen nro 116/2018/2 antamisen jälkeen tilanne on muuttunut siten, että siirtoviemäröinti ei ole toteutunut päätöksessä nro 116/2018/2 todetussa aikataulussa. Päätöksessä on ratkaisun perusteluissa nojaututtu siihen, että siirtoviemäröinti toteutuu vuosien 2020–2021 aikana, eikä siitä syystä luparajoja ole tiukennettu.

Rehevöityneen Kirkkojärven kannalta olisi tärkeää, että siihen kohdistuvaa kuormitusta vähennetään kaikin keinoin. Yhtenä tällaisena keinona on jätevesien pistemäisen kuormituksen johtaminen muualle. Viemäriverkoston

osalta siirtoviemärointi Toijasta ja Kiskosta Salon keskusjätevedenpuhdistamolle on esitetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimintapideohjelmassa vuosille 2022–2027.

Puhdistamon toiminta

Puhdistamossa käsiteltävät jätevedet

Toijan jätevedenpuhdistamossa käsitellään Toijan ja kirkonkylän taajamien viemärintialueiden yhdyskuntajätevedet. Puhdistamon viemärintialueen asukasmäärä oli 510 asukasta vuonna 2021 (elokuu), joista noin 10 % oli kirkonkylän viemäriverkoston piirissä.

Puhdistamolle johdetaan pääasiassa asumajätevettä. Puhdistamon viemärintialueella ei ole teollisuutta, jonka jätevesi poikkeaisi tavanomaisesta asumajätevedestä eikä viemäriverkostoon ole liittynyt runsaasti vettä käytävää teollisuutta. Puhdistamolla ei oteta vastaan sako- ja umpikaivolietteitä.

Viemäriverkosto on toteutettu osin erillisviemärintinä, mutta vanhat osat ovat vielä sekaviemärintiä. Jätevesiverkoston pituus on yhteensä 15,9 km, josta jätevesiviemäriä 12,6 km ja sadevesiviemäriä 3,3 km. Viemäriverkostoa on kunnostettu uusimalla ja saneeraamalla vuosien aikana. Betonia on viemärirakenteissa vielä noin 70 % koko viemäriverkостosta. Jätevesiviemäriverkoston vuotoselvitys on tehty vuonna 2017.

Jätevedet kootaan viettoviemärintinnillä keräilypumppaamoille, joiden kautta jätevedet johdetaan puhdistamolle. Viemäriverkostoon kuuluu kuusi pumpaamo: Kirkonkylä, Mommola, Vilikkalantie, Haarniitty, Kaukuri ja Kajala.

Prosessit

Puhdistamo on otettu käyttöön 12.1.2000. Kiskon kirkonkylän taajaman jätevedet on johdettu 17.11.2000 lähtien siirtoviemäriä pitkin Salon Toijan jätevedenpuhdistamolle käsiteltäviksi.

Toijan jätevedenpuhdistamo on kaksilinjainen rinnakkaissaostuksella täydennetty aktiivilietelaitos, jossa fosfori saostetaan ferrisulfaatilla (PIX-105). Prosessiin syötetään tarvittaessa natriumkarbonaattia (50 % lipeää) nitriфикаatiomahdollisuuksien parantamiseksi.

Puhdistamon prosessi käsittää veden virtaussuunnassa seuraavat yksikköprosessit:

- tulopumppaus ja taseaus
- porrasvälppä
- alkalointikemikaalin syöttö
- jakolaatikko
- ilmastus, kaksi linjaa
- saostuskemikaalin syöttö
- jälkiselkeytys, kaksi linjaa

- mittakaivo
- lietteen tiivistys

Puhdistamolla on hydraulisessa ylikuormitustilanteessa ohitusmahdollisuus välpätylle jätevedelle.

Jätevesien purkupaikka sijaitsee Kiskon Kirkkojärven pohjoisosassa lähellä Kurkelanjoen laskukohtaa kapeassa ja matalassa Uitmuksenlahdessa. Jätevedet johdetaan järveen puhdistamon edustalle rannasta alkavaan kaislikkoon.

Puhdistamon mitoitus

Puhdistamon nykyisen prosessin mitoitus on seuraava:

Keskimääräinen vuorokausivirtaama, Q_{kesk}	460 m ³ /d
Mitoitusvirtaama, q_{mit}	30 m ³ /h
BOD ₇ -tulokuorma	70 (95) kg/d
Fosforitulokuorma	3,5 (4,5) kg P/d
Typpitulokuorma	15 (18) kg N/d

Tulokuormitus

Toijan jätevedenpuhdistamon keskimääräinen tulokuormitus vuosina 2012–2021 on ollut seuraava:

Vuosi	Virtaama m ³ /d	BOD _{7,ATU} kg O ₂ /d	Kok. fosfori kg P/d	Kok. typpi kg N/d
2012		28	0,87	4,8
2013	179	46	1,1	6,7
2014	176	36	1,1	6,5
2015	212	40	1,2	7,3
2016	165	27	0,78	4,4
2017	201	20	0,76	4,5
2018	152	14	0,69	4,3
2019	194	19	0,76	5,1
2020	204	30	0,94	6,3
2021	185	34	1,1	6,5

Puhdistamon asukasvastineluku AVL oli vuonna 2021 keskimääräisen BOD_{7,ATU}-kuorman mukaan laskettuna noin 490 asukasta ja maksimi BOD_{7,ATU}-kuorman (25.5.2021) mukaan laskettuna noin 1 100 asukasta. Tarkkailukertojen viiden vuoden (2017–2021) BOD_{7,ATU}-tulokuorman 90. persenttiin (39 kg/d) mukaan AVL₉₀ oli noin 560 asukasta.

Kemikaalit ja energian käyttö

Ferrisulfaattia (PIX-105) syötettiin vuosina 2017–2021 vuosittain keskimäärin 300 g/m³.

Lipeää (50 %) käytettiin vuosina 2012–2017 seuraavasti:

Vuosi	Määrä g/m ³
2017	150
2018	200
2019	160
2020	150
2021	170

Sähköä kulutettiin vuosina 2017–2021 seuraavasti:

Vuosi	Määrä kWh/a	kWh/m ³
2017	116 481	1,6
2018	110 185	2,0
2019	123 834	1,8
2020	107 164	1,4
2021	119 564	1,8

Ympäristön tila, päästöt ja vaikutusarvio

Yleiskuvaus vesistöistä

Kiskon Kirkkojärvi kuuluu Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueeseen ja sen on vesistöalueen toiseksi suurin järvi. Kirkkojärven valuma-alueen pinta-ala on 545 km². Pääosa Kirkkojärven vedestä on peräisin Aneriojoen ja Kurkelanjoen valuma-alueilta (pinta-ala lähes 60 % järven valuma-alueesta). Vedet virtaavat tältä alueelta Kurkelanjokena eli Uitmuksenjokena järven pohjoisosan lahteen. Kirkkojärven pohjoisosaan laskee lisäksi Mommolanjoki, joka tuo vesiä Hirsijärven valuma-alueelta. Kirkasvetisen ja karun Iso-Kiskon (6,7 km²), joka sijaitsee Kirkkojärven itäpuolella, vedet virtaavat Kirkkojärven keskivaiheille. Valtaosa Kirkkojärven eteläpäähän tulevasta vesistä kertyy Metolanjoen valuma-alueelta (56 km²). Kirkkojärvestä vedet virtaavat Kiskonjokea pitkin Saaristomereen Särkisalon Laukanlahdessa. Perniönjoki yhdistyy Kiskonjokeen vajaa kuusi kilometriä ennen merta. Kirkkojärveä ja Kiskonjokea säännöstellään voimalaitosten tarpeisiin.

Kirkkojärvi on matala ja pitkänomainen, sen pinta-ala on noin 720 ha. Järvi on matala ja pitkänomainen, sen keskisyvyys on noin 2,2 m ja suurin syvyys on noin 10 m. Järven teoreettinen viipymä on noin 30 vrk ja keskivirtaamatilanteessa se vastannee varsin hyvin todellista viipymää. Lisäksi tulo- ja lähtöuomat sijaitsevat järven vastakkaisissa päissä.

Päästöt laitokselta pintavesiin

Ympäristöluvassa määrätty jätevesien enimmäispitoisuudet ja puhdistuksen vähimmäistehot sekä niiden toteutuminen vuosikeskiarvoina laskettuna ja ohitusvedet huomioon ottaen ovat vuosina 2017–2021 olleet:

	BOD _{7,ATU}		COD _{Cr}		Kiintoaine		Kok. P		NH ₄ N	
	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%*
Luparaja	≤15	≥90	≤125	≥75	35	90	0,5	90		85
VNA 888/2006	30	70	125	75	35	90	3,0	80		70
2017	1,2	99	14	95	7,5	96	0,14	96		100
2018	1,5	98	17	95	6,6	96	0,12	97	0,86	97
2019	1,8	98	21	93	11	91	0,22	94	0,29	99
2020	3,4	98	24	93	15	93	0,37	92	1,1	97
2021	2,9	98	21	96	16	94	0,35	94	0,26	99

*Pitoisuus ja poistoteho voivat olla vaihtoehtoisia

Ympäristölupien mukaiset vaatimukset pitoisuuksien ja puhdistustehojen osalta ovat täyttyneet Toijan jätevedenpuhdistamossa joka vuosi, samoin nitrifikaatioasteen vaatimukset. Myös yhdyskuntajätevesistä annetun valtioneuvoston asetuksen (888/2006) mukaiset tulokset BOD_{7,ATU:n}, COD_{Cr:n}, kiintoaineen ja fosforin pitoisuuksien ja puhdistustehojen osalta on saavutettu vuosittain.

Päästöt Toijan jätevedenpuhdistamolta Kiskon Kirkkojärveen vuosina 2017–2021 ovat vuosikeskiarvoina laskettuna olleet:

	BOD _{7,ATU} kg O ₂ /d	COD _{Cr} kg O ₂ /d	Kiinto- aine kg/d	Kok. P kg P/d	Kok. N kg N/d	NH ₄ -N kg N/d
2017	0,24	2,8	1,5	0,03	4,4	0,02
2018	0,23	2,6	1,0	0,02	2,7	0,13
2019	0,35	4,0	2,1	0,04	5,0	0,06
2020	0,69	4,9	3,1	0,08	3,7	0,22
2021	0,53	3,8	2,9	0,07	3,5	0,05

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden (hava-aineet) tutkimus tehtiin puhdistamolle tulevasta ja puhdistamolta lähtevästä jätevedestä 21.–22.9.2021. Näytteet kerättiin 24 h kokoomanäytteinä. Puhdistamolta lähtevästä jätevedestä mitattujen hava-aineiden pitoisuudet olivat nikkeliä lukuun ottamatta alle sisämaan pintavesien AA-EQS-arvojen (vuosikeskiarvo) tai MAC-EQS-arvojen (hetkellinen maksimiarvo).

Lähtevän jäteveden nikkelpitoisuus oli kolminkertainen (350 %) AA-EQS ympäristölaatunormiin nähden. Lyijypitoisuus 61 % ja kadmiumpitoisuus 25 % AA-EQS ympäristölaatunormista. Lähtevän jäteveden elohopeapitoisuus oli alle määritysrajan. Raskasmetallien osalta tulee ottaa huomioon, että lähtevän jäteveden raskasmetallipitoisuudet ovat kokonaispitoisuuksia ja vertailuarvoina käytetyt vesistön raskasmetallien ympäristölaatunormit ovat liukoisia pitoisuuksia.

Lähtevässä jätevedessä oli torjunta-aineisiin kuuluvaa DEET:ta, joka ei kuulu vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) liitteen 1 aineluetteloihin ja joille ei ole ympäristönormia.

Lähtevässä jätevedessä havaittiin hieman dibutyyliftalaattia, jonka pitoisuus oli kuitenkin erittäin pieni, vain 0,5 % AA-EQS arvosta. Tulevassa jätevedessä havaittiin useampia ftalaattiyhdisteitä.

Lähtevän jäteveden PCF-yhdisteiden summa-arvo oli vain 0,05 % PFOS/PFOA yhdisteiden MAC-EQS arvosta. EU:n hava-ainedirektiivissä (2013/39/EU) PFAS yhdisteiden (PFOS/PFOA ja niiden johdannaiset) sisämaan pintavesien AA-EQS-arvo oli 0,00065 µg/l. Lähtevän jäteveden PFOA pitoisuus oli alle määräysrajan. Lähtevä PFOS pitoisuus oli 1,5-kertainen EU direktiivin sisämaan pintavesien AA-EQS arvoon verrattuna.

Alkyyli-fenoleja (nonyyli- ja oktyyli-fenolit), tiatsoleita ja palonestoaineisiin kuuluvia PBDE-yhdisteitä ei havaittu lähtevässä jätevedessä. Nonyyli-fenoleja ja PBDE-yhdisteitä havaittiin kuitenkin hieman tulevassa jätevedessä.

Kiskon Kirkkojärven tila

Kiskon Kirkkojärvi on luonnostaan savisamea ja rehevä läpivirtausjärvi. Kirkkojärveen kohdistuvan kuormituksen määrää on arvioitu erilaisten ominaiskuormituslukujen avulla. Arvion mukaan järveen päätyy 25 000 kg fosforia ja 314 000 kg typpeä vuodessa. Fosforista noin 85 % ja typpeä noin 78 % on peräisin maa- ja metsätaloudesta. Asutuksen osuus on alle kymmenen prosenttia. Typpeä lähes 20 % sataa järven valuma-alueelle ilmalaskeumana. Pääosa ravinteista tulee järven Kurkelanjoen vesissä. Haja-kuormituksen määrä vaihtelee vuodenajoittain ja vuosittain ja on suurimmillaan sateisina aikoina, jolloin ravinteet huuhtoutuvat vesistöön. Suuret ravinnepitoisuudet näkyvät muun muassa runsaana vesikasvillisuutena ja leväkukintojen esiintymisinä kesäisin.

Kirkkojärvi kuuluu pintavesityypiltään mataliin humusjärviin. Järven ekologinen tila on välttävä vuoden 2019 luokituksen mukaan ja sen luokka on pysynyt samana edelliseen luokitteluun (2013) verrattuna, järven tilassa ei ole siten tapahtunut olennaisia muutoksia.

Biologisten laatutekijöiden luokka vaihteli vuoden 2019 luokituksen mukaan tyydyttävästä huonoon ja laatutekijöistä ainoastaan makrofyytit olivat hyvässä luokassa. Muista laatutekijöistä kasviplankton oli välttävällä tilassa, litoraalin pohjaeläimet tyydyttävässä ja kalat huonossa tilassa. Kasviplanktonin luokka oli parantunut edelliseen luokitteluun verrattuna huonosta välttävään, mutta luokkaan kuuluvista muuttujista esimerkiksi a-klorofyllipitoisuus ja kasviplanktonin kokonaisbiomassa ilmensivät edelleen huonoa tilaa. a-klorofyllipitoisuus oli vuoden 2019 luokittelussa 62,3 µg/l, kun sen tulisi olla matalien humusjärvien pintavesityypissä enintään 20 µg/l.

Fysikaalis-kemialliset muuttujat kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuus ilmensivät molemmat Kirkkojärven välttävää tilaa. Esimerkiksi kokonaisfosforipitoisuus oli järven vuosina 2012–2017 keskimäärin 99,5 µg/l, kun sen tulisi olla hyvässä tilassa olevassa matalan humusjärven pintavesityypissä enintään 40 µg/l. Tämän rajan alapuolella on oltu viimeksi 1970-luvulla, jolloin nykyinen, fosforipitoisuuden nouseva suuntaus alkoi. Vesienhoidossa asetettujen tavoitteiden mukaan Kiskon Kirkkojärven tulisi olla hyvässä ekologisessa tilassa viimeistään vuonna 2027.

Puhdistamon vaikutustarkkailuiden vuosiyhteenvetojen 2018–2021 perusteella jääpeitteisinä talvina Kirkkojärven keskiosan syvänteessä vesi on lämpötilakerrostunutta ja alusvedessä esiintyy hapenvajaa, jonka seurauksena pohjanläheiset ravinnepitoisuudet ovat olleet koholla. Heikon jätetalven 2020 talven tarkkailukerralla sekä kesään sijoittuvilla tarkkailukerroilla happitilanne on ollut hyvä. Kesän tarkkailuissa havaintopaikkojen väliset erot vedenlaadussa ovat pääsääntöisesti olleet pieniä. Vuonna 2018 eteläosassa ravinteita havaittiin pohjoisosaa runsaammin. Lisäksi vuoden 2018 pohjaeläintutkimuksen mukaan puhdistamon lähipisteen pohja oli hyvin rehevä.

Kiskon Kirkkojärven suurin kuormittaja on peltoviljelystä tulevat ravinteet. Vaikka Toijan yhdyskuntajätevedenpuhdistamon kuormitus laskennallisesta kokonaiskuormituksesta oli 0,2 % vuonna 2020, näkyy puhdistamolta tulevien jätevesien vaikutus selvästi nykyisellä purkupaikalla.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 on yhdyskuntien osalta esitetty yhtenä toimenpiteenä pienten jätevedenpuhdistamoiden sulkemista ja jätevesien käsittelyn keskittämistä keskuspuhdistamoille. Tätä toimenpidettä on esitetty muun muassa Salon Toijan jätevedenpuhdistamolle, jonka jätevedet tulisi johtaa käsiteltäväksi Salon keskuspuhdistamolle. Salon keskuspuhdistamon osalta toimenpideohjelmassa on esitetty toimenpiteeksi laitoksen käytön ja ylläpidon tehostamista. Vesienhoidon suunnittelussa yhdyskuntien jätevedet on todettu yhdeksi merkittäväksi vesien tilaan vaikuttavaksi paineeksi Kiskon Kirkkojärven vettä.

Toiminnassa muodostuvat jätteet

Puhdistamolla syntyi vuosina 2016–2020 ylijäämälietettä keskimäärin 1 220 m³ vuodessa ja vuonna 2021 noin 2 060 m³ vuodessa. Liette kuljetettiin käsiteltäväksi Salon kaupungin keskusjätevedenpuhdistamolle.

Puhdistusprosessissa muodostuu lietteen lisäksi välppäjätettä.

Tarkkailut

Toijan jätevedenpuhdistamon toimintaa, vesistöön johdettavien jätevesien laatua ja määrää sekä jäteveden vaikutuksia vesistön tilaan ja vedenlaatuun on tarkkailtu vuodesta 2006 lähtien 28.4.2006 laaditun tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailuohjelma on päivitetty 7.6.2022 ja päivityksessä

on otettu huomioon muun muassa syksyllä 2021 tehdyn hava-ainetarkkailun tulokset. Päivityksestä on jätetty pois purkuvesistöä koskeva tarkkailuohjelma, joka päivitetään omaksi erilliseksi tarkkailuohjelmaksi puhdistamon tulevan ympäristölupapäätöksen jälkeen.

Käyttötarkkailu

Puhdistamon henkilökunta suorittaa työpäivin käyttötarkkailua puhdistusprosessin toiminnan seuraamiseksi ja ohjaamiseksi. Puhdistusprosessia ohjataan on-line mittauksista ja laboratoriomittauksista saatavien tulosten perusteella sekä muun käyttötarkkailuun liittyvän seurannan perusteella. Seuranta tehdään aistinvaraisesti, manuaalisin mittauksin ja automaatiojärjestelmän avulla.

Päivittäiseen käyttötarkkailuun kuuluvat seuraavat mittaukset ja havainnoinnit:

- virtaama, lähtevä jätevesimäärä, m³/d
- puhdistamolla tai viemäriverkostossa tapahtuneet ohitukset, m³/d (viemäriverkostossa tapahtuneet ohitukset ja ylivuodot vähintään kestoajan summaavalle rekisteröintilaitteelle selvitettyinä)
- arvio puhdistamolle tulevan vuotoveden määrästä, % ja m³/d
- kemikaalin kulutus ja syöttöpisteet; saostuskemikaali, alkalointikemikaali, polymeeri, kg/d, g/m³ tai l/d
- palautuslietteen määrä linjakohtaisesti, m³/d
- poistetun ylijäämälietteen määrä linjakohtaisesti, m³/d
- lieteikä linjakohtaisesti, d
- prosessin lämpötilat linjakohtaisesti, °C (ilmastusallas)
- happipitoisuus linjakohtaisesti, mg/l (ilmastusallas ja jälkiselkeytys)
- jälkiselkeytyksen näkösyvyys linjakohtaisesti, cm
- käytetty energiamäärä, kWh/d
- ylijäämälietteen määrä, m³/d, ja sijoituspaikka
- jäteveden poikkeavan ulkonäön tai hajun kirjaaminen
- manuaalisesti liukoinen fosfori, mg/l (lähtevä)
- manuaalisesti pH (tuleva, lähtevä)

Lisäksi viikoittain tai tarpeen vaatiessa tehdään seuraavat mittaukset ja havainnoinnit:

- pH (tuleva, lähtevä, prosessivaiheet)
- alkaliteetti, mmol/l (tuleva ja lähtevä)
- prosessin lämpötila, °C
- lietteen ½ tunnin laskeumat linjakohtaisesti, ml/l (ilmastus ja palautus)
- lietepitoisuudet linjakohtaisesti g/l (ilmastus ja palautus)
- lieteindeksi linjakohtaisesti, SVI ml/g
- ammoniumtyppipitoisuus, mg/l (lähtevä)
- liukoinen fosfori, mg/l (lähtevä)
- liukoinen saostuskemikaalin jäännösalkuaine, mg/l (lähtevä)

Tarvittaessa automaattisten mittausten kalibrointia varten voidaan ottaa kalibrointinäytteitä eri kohdista prosessia. Kalibrointia varten otetaan kerta-näyte samasta kohdasta, josta mittauslaite ottaa näytteen. Kertanäytteestä tutkittuja laboratorioanalyysituloksia verrataan mittauslaitteen antamaan arvoon.

Päästötarkkailu

Puhdistamon päästötarkkailu sisältää myös viemäriverkkoon johdettavien teollisuusjätevesien ja muiden poikkeavien jätevesien tarkkailun sekä puhdistamolietteen laadun tarkkailun. Mittaukset, kalibroinnit, näytteenotot ja analysoinnit suoritetaan standardimenetelmien mukaisesti.

Näytteenotto tapahtuu automaattioittimin aika- tai virtaamaohjatusti vuorokauden kokoomanäytteinä neljä kertaa vuodessa. Tulevan ja lähtevän jäteveden näytteistä määritetään alkaliteetti, pH, COD_{Cr}, BOD_{7,ATU}, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi ja kiintoaine. Näiden lisäksi poistuvan jäteveden näytteistä määritetään liukoinen fosfori, ammoniumtyppi, nitraattityppi ja liuennut rauta.

Prosessin tilan seuraamiseksi otetaan ilmastusaltaiden ja palautuksen lietteestä kertanäyte päästötarkkailun yhteydessä. Näytteistä määritetään lietteen kiintoainepitoisuus (g/l). Ilmastusaltaan lietteen tutkimuksen yhteydessä tehdään myös lietteen ½ h laskeumakoe.

Prosessista poistettavasta lietteestä määritetään vähintään kerran vuodessa kuiva-aine, hehkutus-jäännös, pH, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, elohopea, kadmium, kromi, kupari, nikkeli, lyijy, sinkki ja arseeni. Lietteen laadun määrittäminen täyttää jäteasetuksen (978/2021) liitteessä 4 asetetut vaatimukset sekä analysoitavien aineiden että analysointitiheyden osalta.

Määritykset tehdään akkreditoidussa laboratoriossa, näytteenottajat ovat sertifioituja.

Häiriötilanteen aikainen päästötarkkailu

Pitkäkestoisen merkittävästi puhdistustulosta heikentävän häiriötilanteen aikana tulevasta ja lähtevästä jätevedestä kerätään kokoomanäytteet, kuten normaalissa päästötarkkailussa ja näytteistä määritetään päästötarkkailua vastaavat parametrit ja tarvittaessa hygieeninen laatu (*e.coli* ja suolistoperäiset enterokokit) sekä muut häiriötilanteen vaatimat määritykset.

Jos puhdistamolle tulee poikkeava päästö (muun muassa öljy, poikkeava pH, rasvat), tulevasta jätevedestä otetaan kertanäyte ja tutkitaan siitä tarvittavat analyysit tapauskohtaisesti sekä tehdä aistinvaraista havainnointia jäteveden laadusta (ulkonäkö, väri, haju). Päästölähteen selvittämiseksi myös eri suunnista viemäriverkostoa voidaan ottaa näytteitä tai tehdä aistinvaraista havainnointia jäteveden laadusta. Lisäksi tehdään ylimääräistä

päästötarkkailua, jos puhdistamon toiminnan epäillään heikkenevän haitallisen päästön seurauksena.

Puhdistamolla ohitetusta jätevedestä kerätään ohituksen aikana ensisijaisesti kokoomanäyte joko kokoomanäytteenottimella automaattisesti tai manuaalisesti ohituksen kestoajalta. Mikäli kokoomanäytettä ei saada kerättyä, otetaan kertaanäyte ohitetusta jätevedestä. Ohitetusta jätevedestä tehdään seuraavat määritykset: pH, sähkönjohtavuus, COD_{cr}, BOD_{7,ATU}, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi, kiintoaine *e.coli* ja suolistoperäiset enterokokit. Ohitetun jäteveden hygieeninen laatu tutkitaan, mikäli ohituksen epäillään vaikuttavan puhdistamon purkualueen hygieeniseen tilaan heikentävästi. Myös viemäriverkostossa tapahtuvasta jäteveden ohituksesta/yliuodosta otetaan mahdollisuuksien mukaan vähintään kertaanäyte ohituksesta aiheutuvan vesistökuormien laskentaa varten.

Poikkeavista päästöistä, jäteveden ohituksista ja muista ympäristöön vaikuttavista häiriötilanteista ilmoitetaan viipymättä tekemällä häiriöilmoitus Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarvittaessa pelastusviranomaiselle ja terveys- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle. Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet, tehdyt toimenpiteet häiriöiden aiheuttamien päästöjen vähentämiseksi ja häiriön toistumisen ehkäisemiseksi merkitään puhdistamon käyttöpäiväkirjaan.

Vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden tarkkailu

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden (hava-aineet) päästötarkkailututkimus tehtiin puhdistamolla 21.–22.9.2021. Tulosten perusteella puhdistamolta lähtevästä jätevedestä tutkitaan seuraavien viiden vuoden aikana suppeen (kadmium, nikkeli ja lyijy) ja laajan (kadmium, nikkeli, lyijy, flataatit, alkyylifenolit ja niiden etoksylaattit, PFC-yhdisteet (PFOS/PFOA), palonestoaineet (PBDE yhdisteet), torjunta-aineet, tiasolit, arseeni, kromi, kupari, elohopea ja sinkki) tarkkailun hava-aineet. Suppeatarkkailu tehdään joka tarkkailukerralla, vuoden 2022 osalta kahdella viimeisellä tarkkailukerralla. Laajatarkkailu tehdään vuonna 2026, ja se on toisinto vuonna 2021 tehdystä tarkkailusta lähtevän jäteveden osalta.

Hava-ainetarkkailujen tulokset raportoidaan tarkkailukertojen jälkeen sekä vuosiraportin yhteydessä. Kun hava-aineiden tarkkailutulokset ovat valmiina ja kuormituslaskelma tehty viimeiseltä tarkkailuvuodelta 2026, tehdään tarkkailuesitys valvovalle viranomaiselle jatkotarkkailusta vuosien 2022–2026 tulosten perusteella.

Tarkkailun laadunvarmistus

Jos vuorokauden kokoomanäytteistä joko tulevan tai lähtevän jäteveden näytettä ei ole saatu kerättyä esimerkiksi näytteenottimien toimintahäiriön vuoksi, mahdollisuuksien mukaan uusitaan päästötarkkailukerta, tai vaihtoehtoisesti puuttuva näyte voidaan kerätä useamman osanäytteen kertaanäytteenä.

Automaattisten näytteenottimien toiminta ja keräysasetukset tarkastetaan ennen näytteenkeräyksen aloittamista. Näyteastiat sekä näytteenottovälineet pestään jokaisen tarkkailukerran jälkeen ja tarpeen vaatiessa uusitaan. Myös näytteenottimien eri osien kunto ja puhtaus tarkistetaan säännöllisesti. Näytteenottimien imuletkut uusitaan tarpeen vaatiessa.

Kirjanpito ja raportointi

Päästötarkkailusta laaditaan tarkkailukertakohtaiset puhdistustulos- ja kuormituslaskelmat sekä tulokset raportoidaan päästötarkkailun kertareportina, joka toimitetaan sen valmistuttua tilaajan lisäksi valvovalle viranomaiselle Varsinais-Suomen ELY-keskukseen sekä tarvittaessa muille tahoille. Tarkkailukertakohtaiset tulokset toimitetaan myös viranomaisen sähköiseen tietojärjestelmään viranomaisen vaatimusten mukaisesti.

Vuosiyhteenvedossa raportoidaan päästötarkkailua tukevien ylimääraisten tutkimusten tulokset, kuten häiriötilanteiden aikaiset tarkkailutulokset, ohitusvesien tutkimustulokset ja mahdolliset muut tutkimukset. Myös Hava-aineiden tarkkailutulokset raportoidaan puhdistamon vuosiyhteenvedossa ja tulosten ohien lasketaan niiden kuormitus vesistöön. Vuosiyhteenvedo toimitetaan tilaajan lisäksi valvontaviranomaiselle Varsinais-Suomen ELY-keskukseen ja Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Vuosiraportti toimitetaan tarpeen mukaan myös muille tahoille. Vuosiyhteenvedo ja puhdistamon vuositiedot toimitetaan soveltuvin osin valvontaviranomaisen sähköiseen tietojärjestelmään vuosittain.

Vaikutustarkkailu

Toiminnan vaikutuksia pintavesiin seurataan Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:n 28.4.2006 laatiman tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailuun kuuluvat Kirkkojärven vedenlaadun tutkimusten lisäksi kolmen vuoden välein tehtävät kasviplankton- ja pohjaeläintutkimukset.

Vesistötarkkailuohjelma tullaan päivittämään erilliseksi ohjelmaksi puhdistamon tulevan ympäristölupapäätöksen jälkeen.

Häiriötilanteen aikaisessa vesistötarkkailussa päästön vaikutusalue ja tarvittavat havaintopaikat arvioidaan häiriötilanteen sijainnin, suuruuden ja keston mukaan. Mahdollisuuksien mukaan pyritään käyttämään tavanomaisen vesistötarkkailun havaintopaikkoja tulosten vertailtavuuden vuoksi. Tutkittavat analyysit ovat tavanomaisen vesistötarkkailun mukaiset, mutta häiriötilanteesta riippuen tarkkailuun lisätään tarvittavia analyysejä esimerkiksi hygieenistä likaantumista ilmaisevia indikaattoreita.

ASIAN KÄSITTELY

Vastine ja selvitykset

Aluehallintovirasto on 11.5.2022 pyytänyt Liikelaitos Salon Vedeltä vastineen aloitteesta ja aloitteen käsittelemiseksi tarvittavat tiedot sekä seuraavat selvitykset:

- ympäristön olosuhteiden ja toiminnan mahdolliset muutokset verrattuna voimassa oleviin ympäristölupiin,
- verkoston ja puhdistamon ohjauksutusten sekä ylivuotojen syyt ja niihin tehdyt/tehtävät toimenpiteet aikatauluineen, jotta ohituksia sekä ylivuotoja ei enää tule,
- siirtoviemärin rakentamissuunnitelma Salon keskuspuhdistamolle ja
- Toijan–Kiskon viemärintialueelta Salon keskuspuhdistamolle tuleva kuormituslisäys.

Liikelaitos Salon Vesi on 10.6.2022 toimittanut aluehallintovirastolle vastineen ja selvityksen. Puhdistamon toimintaan liittyvät tiedot on kuvattu päätöksen kertoelmaosassa.

Selvitykset

Ympäristön olosuhteiden ja toiminnan mahdolliset muutokset verrattuna voimassa oleviin ympäristölupiin

Ympäristön olosuhteiden osalta Kiskon Kirkkojärven tilassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia verrattuna voimassa oleviin ympäristölupiin. Kirkkojärven ekologinen tila on ollut vuosien 2103 ja 2019 luokituksissa välttävä.

Toiminnan osalta siirtoviemärointi ei ole toteutunut päätöksessä nro 116/2018/2 todetussa aikataulussa.

Salon keskusjätevedenpuhdistamolle on teetetty vuonna 2021 prosessiselvitys, jossa on tarkasteltu puhdistamon kapasiteettia ja huomioitu myös Toijan–Kiskon viemärintialueelta keskuspuhdistamolle tuleva lisäkuormitus. Selvityksen perusteella Salon keskusjätevedenpuhdistamon prosesseja on suositeltavaa tehostaa ennen mahdollista lisäkuormitusta.

Verkoston ja puhdistamon ohjauksutusten sekä ylivuotojen syyt ja niihin tehdyt/tehtävät toimenpiteet aikatauluineen

Puhdistamon ohjauksutukset vuosina 2018–2021 ovat olleet seuraavat:

- vuonna 2018 ohituksia ei ollut
- vuonna 2019 ohituksia oli yhteensä 236 m³ eli 0,65 m³/d
- vuonna 2020 ohituksia oli yhteensä 131 m³ eli 0,36 m³/d
- vuonna 2021 ohituksia oli yhteensä 286 m³ eli 0,78 m³/d

Toimenpiteet aikatauluineen ohitusten ja ylivuotojen estämiseksi:

- Kirkonkylän verkosto sukitettu/kaivot on korjattu vuonna 2018
- Toijan verkosto osittain on sukitettu vuonna 2018
- Kirkonkylän jvp-202 on saneerattu 8/2021
- Kirkonkylän jvp-202 vesistön alituksen mittaukset lähtö/tulo puhdistamolle tehdään 12/2022
- Toijan verkosto savutetaan ja kuvataan 3/2023
- Toijan verkosto sukitetaan 2/2023

Siirtoviemärin rakentamissuunnitelma Salon keskuspuhdistamolle

Muurla–Kisko siirtoviemärin ja vesijohdon rakennussuunnittelusta on 29.4.2019 tehty tarjouspyyntö. Rakennussuunnittelu on tehty vuosien 2019–2021 aikana. Siirtoviemärin linjaus kulkee pohjavesialueiden ja Natura 2000 -alueen (Raadesuo) läpi, mikä hankaloittaa viemäröinnin toteuttamista. Vaihtoehtoisia linjauksia on selvitetty.

Toijan–Kiskon viemäröintialueelta Salon keskuspuhdistamolle tuleva kuormituslisäys

Salon keskuspuhdistamolle vuonna 2021 laaditussa prosessiselvityksessä on otettu huomioon Salon keskusjätevedenpuhdistamolle Toijan–Kiskon siirtolinjalta tuleva lisäkuormitus. Lisäkuormitus on arvioitu Toijan jätevedenpuhdistamon toteutunutta kuormitusta käyttäen. Salon keskusjätevedenpuhdistamon kapasiteetti on ollut prosessiselvitystä tehtäessä tiukoilla esiselkeytysprosessin, aktiivilieteprosessin ja biologisen suodatusprosessin suhteen, ja lupamääräysten raja-arvoja on ollut haastava saavuttaa. Selvityksessä on todettu, että mikäli lisäkuormitus keskusjätevedenpuhdistamolle tulee toteutumaan, on käsittelyprosessin tehostaminen suositeltavaa. Nykyisellä prosessilla ei ole realistisia mahdollisuuksia päästä lupamääräysten raja-arvoihin. Selvityksessä mainittujen toimenpidesuosittelujen toteuttamisen hinnaksi on vuonna 2021 arvioitu yhteensä noin 5,7 M€.

Vastine

Liikelaitos Salon vesi on todennut Varsinais-Suomen ELY-keskuksen aloitteeseen seuraavaa:

Ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaan ympäristölupaa on muutettava jos:

1. toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;
2. toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;
3. parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;
4. toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;
5. luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä

annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Toijan jätevedenpuhdistamon toiminta ja toiminnan ympäristövaikutukset ovat tarkoin valvottuja, eikä toiminnasta ole aiheutunut sellaista pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa, joka olisi olennaisesti poikennut arvioidusta. Kiskon Toijan jätevedenpuhdistamon pistekuormitus on ollut hyvin vähäistä. Vuosien 2012–2020 VEMALA-mallin keskiarvoista laskettuina Kiskonjoen vesistön ulkoisen ravinnekuormituksen (Toijan puhdistamo) osuudet kuormituslähteittäin ovat olleet 0,2 % fosforikuormituksesta ja 1,5 % typpekuormituksesta.

Toiminnan ulkopuolisilla olosuhteilla tarkoitetaan todennäköisesti ensisijaisesti Kiskon Kirkkojärven tilaa. Kirkkojärven typpi- ja fosforipitoisuudet ovat nousseet pitkällä aikavälillä 1970-luvulta lähtien, suurimpana kuormittajana on maatalous. Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristölupien voimassa oloon nähden Kirkkojärven tila ei ole olennaisesti muuttunut, eikä se siten suoraan ole peruste ympäristöluvan muuttamiselle. Kirkkojärven tilan parantamiseksi Varsinais-Suomen ELY-keskus on aloitteessaan ehdottanut luparajojen muutoksia pitoisuuksien ja puhdistustehojen osalta. Ehdotetut muutokset ovat saavutettavissa ja puhdistustehoa parantamalla voidaan pienentää jätevedenpuhdistamon pistekuormitusta purkuputken läheisyydessä.

Toijan jätevedenpuhdistamon lupamääräykset ovat täyttyneet hyvin. Elokuussa 2021 Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemässä tarkastuksessa ei ollut puhdistustulosten ja toiminnan suhteen huomauttamista. Lisäksi ELY-keskuksen aloitteessa ehdotetuista ympäristöluvan muutoksista suuri osa toteutuu jo tällä hetkellä, vaikka niitä ei olekaan kirjattu lupamääräykseen. Esimerkiksi sako- ja umpisäiliölietteitä ei oteta vastaan Toijan jätevedenpuhdistamolla eikä haju- ja pölyhaittoja ole ilmennyt.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmissa vuosille 2016–2021 oli mainittu, että vuoteen 2022 mennessä Salon keskusjätevedenpuhdistamon piiriin liitettäisiin vielä Toijan (Kiskon) piirissä oleva jätevesiverkosto. Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman luonnoksessa vuosille 2022–2027 ei ollut mainintaa siirtoviemärin rakentamisesta, eikä Salon kaupunki ollut lausunnossaan sitä esittänyt. Lopullisessa versiossa se on lisätty toimenpideohjelmaan vuosille 2022–2027.

Salon kaupungin laatimassa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa jätevesilinjan (Kisko–Muurla) rakentamiskustannuksiksi oli arvioitu 1,9 M€, jonka valtuusto oli ”varannut” investointiohjelmaan. Toukokuussa 2021 valmistuneisiin teknisiin suunnitelmiin perustuva kustannusarvio oli noin 6,3 M€ (sisältäen vesijohdon rakentamisen). Topografia (mäkiä) ja maaperä (kallio, suo) ovat myös hyvin haastavia. Lisäksi linjaus kulkee osaksi pohjavesialueiden ja Natura 2000 -alueen poikki, mikä nostaa myös kustannuksia.

Nykyisestä maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuen rakennuskustannukset nousivat huhtikuussa 2022 noin 9,4 % vuoden takaisesta ja tarvikkepanosten kustannukset nousivat 15,2 % vuoden takaisesta. Myös rakentamiskataulut ja tarvikkeiden saatavuus ovat pitkittyneet tällä hetkellä. **Salon kaupunginvaltuusto ei johtokunnan esityksestä "varannut" määrärahoja investointiohjelmaan vuodelle 2022 siirtoviemärin rakentamiseen koho-neista kustannuksista johtuen.** Salon kaupunki on myös lakkauttanut verkostopäällikön viran sekä viemärlaitospäällikkö on irtisanoutunut 5/2022. **Maanomistajien kanssa käytävät neuvottelut ja Natura-alueelle rakentamista koskevat mahdolliset lupahakemukset ovat kesken.**

Toijan–Kiskon viemärintialueelta Salon keskusjätevedenpuhdistamolle tuleva lisäkuormitus olisi huomattava laitoksen nykyiseen kapasiteettiin nähden. Kuormituksen määrään vaikuttaa varsinaisen jäteveden määrän lisäksi verkostoon päätyvän sade- ja huleveden suuri määrä. Salon keskusjätevedenpuhdistamo on vanha ja Liikelaitos Salon Vedellä on tarve kokonaan uudelle keskusjätevedenpuhdistamolle.

Siirtoviemärin rakentaminen ei ole tällä hetkellä kustannustehokas keino Kiskonjoen vesistön kuormituksen vähentämiseen hyötyihin nähden. Liikelaitos Salon Vedellä ei ole myöskään tällä hetkellä henkilöstöresursseja eikä määrärahoja varattuna hankkeen käynnistämiseksi. Tämän hetkisen maailmanpoliittisen tilanteen myötä kohonneet työ- ja materiaalikustannukset tekevät hankkeen lopullisten kustannusten määrittämisestä hankalan. Nykyinen lupa tulee pitää voimassa. Puhdistamon toimintaa voidaan tarvittaessa tehostaa nykyisestä sekä hulevesien päätymistä puhdistamolle vähentää omana toimenpiteenään.

Edellä esitettyjen perusteluiden ja vastineeseen liitettyjen asiakirjojen perusteella Toijan jätevedenpuhdistamon voimassa olevien ympäristölupien muuttaminen ELY:n aloitteen mukaisesti ei ole ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla perusteltua.

Tiedottaminen

Asiasta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja asiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi/) 17.8–23.9.2022 ja 26.9.–3.11.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Salon kaupungin verkkosivuilla. Asiasta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Asiaa koskeva ilmoitus on julkaistu Salon seudun Sanomat lehdessä 18.8.2022 ja 27.9.2022.

Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt asian johdosta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueelta ja kalatalousviranomaiselta, Salon kaupungilta, Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä terveydensuojeluviranomaiselta.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viitannut tekemäänsä aloitteen 21.4.2022 perusteluiden ja ympäristöluvan muuttamisen osalta, korostaen vielä alla olevat perustelut.

Salon keskuspuhdistamon prosessi-/kapasiteettiselvitys -raportin (Salon jätevedenpuhdistamon prosessiselvitys, 7.5.2021) mukaan Kisko–Toija-siirtoviemärin tuoma kuormituslisäys keskusjätevedenpuhdistamolle on noin 1–2 %. Siirtoviemärin tuomaa kuormituslisäystä puhdistamolla ei voida pitää merkittävänä, sillä Salon keskusjätevedenpuhdistamo tarvitsee muutenkin saneerausta. Vesihuoltolaitokselle tulee varata riittävät taloudelliset resurssit puhdistamoiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Määräaika siirtoviemärin suunnittelulle ja rakentamiselle sekä käyttöönotolle tulee määrätä ELY-keskuksen aloitteen (21.4.2022) mukaisesti.

Vesienhoito

Kiskon Kirkkojärven pohjoispäähän laskee vesiä yläpuolisilta joki- ja järvi-reiteiltä Kurkelanjokea sekä Mommolanjokea pitkin ja järven eteläpäähän Metolanjokea pitkin. Kirkkojärvestä vedet laskevat Kiskonjokeen. Vesienhoidossa järveen kohdistuviksi merkittäviksi kuormituspaineiksi on tunnistettu hajakuormitus sekä yhdessä muiden kanssa pistekuormitus (Toijan jätevedenpuhdistamo) ja sisäinen kuormitus.

Kirkkojärvi kuuluu pintavesityypiltään mataliin humusjärviin. Kirkkojärven ekologinen tila on vuonna 2019 tehdyn luokittelun mukaan vain välttävä. Järven biologinen tila on välttävä, mutta biologisista muuttujista a-klorofylli ja kasviplankton sekä kalat edustavat huonoa tilaa. Myös fysikaalis-kemiallinen tila on välttävä korkeiden ravinnepitoisuuksien vuoksi. Kokonaisfosforipitoisuus on välttävän ja huonon rajalla. Arviot perustuvat vuosien 2012–2017 seuranta-aineistoihin. Järven ekologinen tila on arvioitu välttäväksi myös edellisillä luokittelukausilla. Heinä-elokuun kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuudet ovat kasvaneet järvestä voimakkaasti pitkällä aikavälillä.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan Toijan puhdistamo tullaan lakkauttamaan ja jätevedet johdetaan Salon keskuspuhdistamolle vesienhoitokaudella 2022–2027. Siirtoviemäröinnin suunnittelu ja rakentaminen eivät ole toteutuneet suunnitelman mukaisesti, joten hanketta tulee edistää ripeästi Kirkkojärveen kohdistuvan kuormituksen vähentämiseksi. Siirtoviemärin rakentaminen edistää osaltaan hyvän tilan tavoitteiden saavuttamista ja toteuttaa vesienhoidon toimenpideohjelman Varsinais-Suomessa. Kirkkojärven tila vaikuttaa olennaisesti myös alapuoliseen Kiskonjoen vesimuodostumaan, jonka ekologinen tila on tyydyttävä, mutta fysikaalis-kemiallinen tila vain välttävä.

Luonnonsuojelu

Kirkkojärvi laskee Kiskonjoen kautta mereen. Kirkkojärven alapuolinen joki-osuus kuuluu Natura 2000 -verkostoon (Kiskonjoen vesistö, FI0200083).

Natura-alueen tila-arvioinnin mukaan Natura-alueen luontoarvoja heikentää rehevöityminen, joka osaltaan on jätevesien aiheuttamaa.

Kiskonjoen vesistön Natura-alue koostuu Kirkkojärven ja Saarenjärven välisestä jokiosuudesta, linnustollisesti arvokkaasta Saarenjärvestä, joka laskee alas Latokartanonkosken koskessa. Latokartanonkosken alapuolella Perniönjoki yhtyy Kiskonjokeen. Joki laskee mereen Laukanlahdessa. Kiskonjoen vesistö on monin paikon säilynyt suhteellisen hyvin luonnontilaisena. Kiskonjoella esiintyy muun muassa uhanalaista vuollejokisimpukkaa ja jokivarsi on yksi harvoista kuningaskalastajan pesimäpaikoista Suomessa. Kiskonjoki on lisäksi tärkeä vaelluskalajoki. Kiskon voimalaitokselle on valmistunut juuri kalatie, joka mahdollistaa kalojen nousun aikaisemmin nousuesteenä toimineen voimalaitoksen ohi. Kalaston nousua ja liikkuamista helpottavia toimenpiteitä on suunnitteilla myös Latokartanonkoskelle ja Saarenjärvelle. Saarenjärvellä on toteutettu ja ollaan edelleen toteuttamassa uusia linnuston elinympäristöä parantavia toimenpiteitä. Toimenpiteiden tarkoituksena on vähentää muun muassa vesistön rehevöitymisestä aiheutuvaa haittaa Natura-alueen suojeluperusteena oleville lintulajeille.

Kirkkojärveen kohdistuvan kuormituksen pienentäminen kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla on Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontoarvojen säilyttämisen näkökulmasta tarpeen.

Alueidenkäyttö

Kirkkojärvi ympäristöineen kuuluu Kiskon-Kiikalan maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Kirkkojärven rannalla on kolme valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, joista lähimpänä on Mommolan kartano. Järven itärannalla sijaitsee Kiskon kirkonkylä ja Haapaniemen linnanraunio.

Vesistön tila on tärkeä maiseman ja kulttuuriympäristön arvon kannalta. Vesistön laatu vaikuttaa välillisesti maisemaan sekä suoraan maiseman kokemiseen.

Lausunnon täydennys 2.11.2022

Liikelaitos Salon Veden antamassa vastineessa on todettu, että kehittämissuunnitelman sisältämän Kisko–Muurla-jätevesilinjan linjaus kulkee Natura 2000 -alueen poikki (Raadesuon Natura 2000 -alue). Jätevesilinjauksen suunnittelun mahdollisesti edetessä on huomioitava luonnonsuojelulain (1096/1996) 64 a §, jonka mukaan Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontoarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty. Mikäli siirtoviemärin suunnittelu etenee sellaisen linjauksen pohjalta, jossa linjaus kulkee Natura 2000 -alueella, on hankkeen vaikutukset Natura-alueeseen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin arvioitava luonnonsuojelulain 65

§:n mukaisesti. Arvioinnin yhteydessä on kyseessä olevan pykälän mukaisesti tarkasteltava myös Natura-alueeseen kohdistuvat yhteisvaikutukset. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi tulee esittää ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikölle.

Liikelaitos Salon Veden vastineessa on sanottu, että: "Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmissa vuosille 2016–2021 oli mainittu, että vuoteen 2022 mennessä Salon keskusjätevedenpuhdistamon piiriin liitettäisiin vielä Toijan (Kiskon) piirissä oleva jätevesiverkosto. Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman luonnoksessa vuosille 2022–2027 ei ollut mainintaa siirtoviemärien rakentamisesta, eikä Salon kaupunki ollut lausunnossaan sitä esittänyt. Lopullisessa versiossa se on lisätty toimenpideohjelmaan vuosille 2022–2027."

Vuosien 2016–2021 toimenpideohjelmissa toimenpiteinä oli siirtoviemärien rakentamisia. Vesienhoidon toimenpiteiden suunnittelu tehdään valtakunnallisesti yhteisten ohjeiden mukaisesti. Vuosille 2022–2027 suunnitelluissa yhdyskuntien vesienhoidon toimenpiteissä ei ole mukana erikseen toimenpidettä siirtoviemärien rakentamisesta, eikä sitä siksi ole esitetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmissa vuosille 2022–2027. Toimenpiteenä kuitenkin on "jätevedenpuhdistamoiden sulkeminen ja jätevesien käsittelyn tehostaminen". Kuultavana olleessa toimenpideohjelma ehdotuksessa Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027 oli esitetty yhdyskuntien ja haja-asutuksen toimenpiteen "Jätevedenpuhdistamoiden sulkeminen ja jätevesien käsittelyn keskittäminen" osalta, että "...kaudella 2022–2027 lopettavia puhdistamoja toimenpideohjelma-alueella on kaksi, joista toinen on Toijan jätevedenpuhdistamo, joka oli esitetty näin: "Salon Toijan jätevedenpuhdistamolta (Kiskonjoki-Uskelanjoki-Halikonjoki) jätevedet johdetaan Salon keskuspuhdistamolle". Salon Toijan jätevedenpuhdistamon osalta tähän toimenpiteeseen ei tullut muutoksia lopulliseen toimenpideohjelmaan, vaan voimassa olevassa Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmissa vuosille 2022–2027 kyseinen kirjaus on pysynyt samana.

Lisäksi kuultavana olleessa toimenpideohjelma ehdotuksessa toimenpideohjelmaksi esitettiin toimenpideohjelma-alueen vesistökuormitusta kuvaavassa kohdassa pistekuormituksen osalta muun muassa näin "Salon puhdistamolle johdetaan kaupungin keskustan viemärintialueen lisäksi mm. Halikon, Suomusjärven, Muurlan, Mathildedalin ja Kuusjoen jätevedet. Vuoteen 2022 mennessä keskuspuhdistamon piiriin liitetään vielä uusia alueita niin, että Toijan (Kiskon) puhdistamon toiminta voidaan lopettaa." Tätä kohtaa päivitettiin lopulliseen, nyt voimassa olevaan vesienhoidon toimenpideohjelmaan muotoon "Salon puhdistamolle johdetaan kaupungin keskustan viemärintialueen lisäksi mm. Halikon, Suomusjärven, Muurlan, Mathildedalin ja Kuusjoen jätevedet. Vuoden 2022 jälkeen Salossa on keskuspuhdistamon lisäksi vielä toiminnassa Perniön, Särkisalon ja Toijan (Kisko) puhdistamot. Toijan puhdistamo tullaan lakkauttamaan ja jätevedet johdetaan Salon keskuspuhdistamolle vesienhoitokaudella 2022–2027".

Ympäristölupaa tulee aloitteen mukaisesti muuttaa siten, että ympäristölupa ja lupa jätevesien johtamiseen Kirkkojärveen myönnetään määräajaksi ja enintään 31.12.2026 saakka. Mikäli siirtoviemäri ei perustellusta syystä toteudu kyseisessä ajassa ja jätevesien kuormitus Kirkkojärveen jatkuu edelleen vuoden 2026 jälkeen, on puhdistamon toiminnan jatkamiseksi määrättävä hakemaan uutta ympäristölupaa viimeistään 31.12.2025.

Aluehallintoviraston tulee antaa päätöksessä lupamääräys, jolla määrätään toiminnanharjoittaja toimittamaan vesistötarkkailusuunnitelma ELY-keskukselle hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta.

Muilta osin ELY-keskus on viitannut aikaisemmin antamaansa lausuntoon 23.9.2022 sekä tekemäänsä aloitteeseen 21.4.2022.

Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen aloite ympäristöluvan lupamääräysten muuttamiseksi on perusteltu ja aiheellinen. Nykyiset lupaehdot perustuvat siihen, että siirtoviemäri olisi toteutunut esitetystä aikataulusta.

Lupaehtojen tulee vastata nykyisin jätevedenpuhdistamoille annettuja lupamääräyksiä. Lupamääräyksiä tulee vesistötarkkailun osalta täydentää siten, että se kuvastaa puhdistamon vaikutuksia jätevesien purkupisteen läheisyydessä Uitmuksenlahdella.

Siirtoviemärin rakentamisen selvittämiseksi ja sen mahdolliselle toteutukselle tulee asettaa määräaika aloitteen mukaisesti. Salon jätevedenpuhdistamon prosessiselvitys -raportin mukaan Kisko–Toija-siirtoviemärin tuoma kuormituslisäys keskusjäteveden puhdistamolle on 1–2 %. Vaikka puhdistamo tarvitsee saneerausta, siirtoviemärin aiheuttamaa kuormituslisäystä ei voida pitää merkittävänä. Salon kaupungin tulee varata vesihuoltolaitokselle riittävät resurssit vesihuollon ylläpitoon, kehittämiseen ja parantamiseen.

Kiskon Kirkkojärvi kuuluu Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöalueeseen, joka on valittu maa- ja metsätalousministeriön asettaman suojeluvesityöryhmän mietinnössä (Komiteamietintö 1977), ympäristöministeriön asettaman vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnössä (1992) ja pohjoismaisen ministeriöneuvoston raportissa (1990) erityissuojelua kaipaavaksi vesistöksi. Kiskonjoen vesistö on suojeltu myös koskiensuojelulailla.

Kiskon Kirkkojärvi, johon käsitellyt jätevedet johdetaan, on ekologiselta tilaltaan välttävällä kunnossa. Vaikka puhdistamon osuus Kirkkojärven kokonaiskuormituksesta on pieni, kyseessä on pistekuormittaja. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa yhdyskuntien jätevesikuormituksen on arvioitu olevan merkittävä vesien tilaan vaikuttava paine kahdessa järvessä Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella. Näistä toinen on Kiskon Kirkkojärvi.

Salon kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Voimassa olevan ympäristöluvan mukainen toiminta ei aiheuta haittaa elinympäristön terveellisyydelle. Ympäristöterveydenhuoltoon ei ole tullut yhteydenottoja, joiden mukaan nykyinen toiminta aiheuttaisi väestölle tai yksilöille kohtuutonta haju-, hygieniä-, melu- tai pölyhaittaa, tai pilaantumisvaaraa pinta- tai pohjavedelle. Jätevedenpuhdistamon läheisyydessä ei ole yleistä uimarantaa. Uimaveden laatua ei valvota terveydensuojeluviranomaisen toimesta Kirkkojärven alueella. Ympäristöterveydenhuolto on puoltanut ympäristöluvan muuttamista edellyttäen, että jäteveden viemä-röinti, johtaminen ja puhdistus tehdään niin, ettei toiminnasta aiheudu terveydensuojelulain (763/1994) tarkoittamaa terveyshaittaa.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta on jätetty yhteensä neljä muistutusta tai mielipidettä. Niissä on esitetty seuraavanlaisia huomioita ja vaatimuksia:

Muistutus/mielipide 1, Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry (hoitoyhdistys)

Asianosaisuus

Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry (aiemmin Kiskon Kirkkojärven suojeluyhdistys ry) on asianosainen hankkeessa. Hoitoyhdistys on perustettu vuonna 1989 ja sen toimialue käsittää Kiskonjoen vesistön ja siihen kuuluvan Kiskon Kirkkojärven. Hoitoyhdistyksen sääntöjen mukaan hoitoyhdistyksen tarkoituksena on edistää vesiensuojelua toimialueellaan, estää Kirkkojärven rehevöitymistä, parantaa sen vedenlaatua ja edistää näin asukkaiden viihtyisyyttä. Hoitoyhdistys toimii aktiivisesti yhteistyössä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa vesistön ja Kiskon Kirkkojärven tilan parantamiseksi.

Vaatimukset ympäristöluvan lupamääräyksiin

Hoitoyhdistys on vaatinut, että ympäristölupa myönnetään määräaikaisena ja että kaikki ELY-keskuksen hyvin perustellussa aloitteessa tehdyt esitykset toteutetaan luvassa. Ympäristölupaa ei tule myöntää määräaikaa pidemmälle, vaan puhdistamon toiminnan tulee olla päättynyt vuoteen 2026 mennessä.

Lisäksi hoitoyhdistys on vaatinut seuraavaa:

- Liikelaitos Salon Vesi määrätään laatimaan ELY-keskuksen hyväksymä suunnitelma Kirkkojärven vesikasvien niittämiseksi Uitmuksenlahdella ja toteuttamaan kyseistä suunnitelmaa niin kauan kuin puhdistamon jätevesiä johdetaan järveen sekä lisäksi kaksi vuotta puhdistamon toiminnan lakkaamisen jälkeen.
- Liikelaitos Salon Vesi määrätään laatimaan ELY-keskuksen hyväksymä suunnitelma Kiskon Kirkkojärven Uitmuksenlahden ja Toijan

venerannan kunnostamiseksi. Kunnostukset käsittävät alueen umpeutuneiden ranta-alueiden avaamisia muun muassa ruoppauksin. Kunnostukset on toteutettava vuoden 2026 loppuun mennessä.

- Ympäristölupaan sisällytetään myös luparaja kokonaistypelle, jossa kokonaistypen puhdistustehon on oltava vähintään 70 %.
- Liikelaitos Salon Vesi määrätään tarkkailemaan puhdistamon jätevesien vaikutusta Kirkkojärvestä ELY-keskuksen hyväksymän uuden tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailuohjelman sisällöstä tulee kuulla hoitoyhdistystä.

Ympäristölupaan voidaan vaihtoehtoisesti määrätä Liikelaitos Salon Vedelle kalatalousmaksu, johon aluehallintovirasto määrittää maksun pääasiallisen käyttötavan. Maksun käytöstä laaditaan ELY-keskuksen hyväksymä suunnitelma, josta ennen sen hyväksymistä kuullaan hoitoyhdistystä.

Perustelut

Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön ja Kiskon Kirkkojärven merkitys ja tila

Kiskonjoen-Perniönjoen vesistö on poikkeuksellisen hieno vesistö, jonka erityinen arvo tunnistettiin jo 30 vuotta sitten nimeämällä se Suomen erityissuojeluvesistöksi. Ympäristöministeriön mukaan vesistöllä oli jo tuolloin huomattava merkitys virkistyskäytölle, kalataloudelle, maisemansuojelulle ja luonnonsuojelulle. Vesistö on edelleen monin paikoin säilynyt suhteellisen luonnontilaisena ja se on Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan eteläisen Suomen arvokkaimpia jokivesistöjä. Vesistöalue kuuluu lähes kokonaan Salon kaupunkiin.

Vesistön varrella on runsaasti loma-asutusta ja sen sijainti lähellä monia isoja kaupunkeja tekee siitä erityisen arvokkaan virkistyskäytölle. Suosituimpia ovat ulkoilu, veneily, kalastus, uinti ja luonnon tarkkailu. Vesistön ja Kiskon Kirkkojärven läpi kulkee suosittu melontareitti. Kauniit ja hyvin vaihtelevat maisemat ovat suuressa arvossa ranta-asukkaiden ja vierailijoiden keskuudessa.

Vesistön keskusjärvi, Kiskon Kirkkojärvi, on Varsinais-Suomen kolmanneksi suurin järvi. Uhanalaiset vaelluskalat pääsevät nykyisin nousemaan Saaristomereistä Kirkkojärveen asti Kiskonjokeen vuonna 2021 valmistuneiden kalateiden kautta. Kirkkojärvi on kuitenkin hyvin rehevöitynyt ja sen ekologinen tila on välttävä. Järven tilaa ei ole saatu kohenemaan, vaikka toimenpiteitä vesistöjen hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi on tehty EU:n vesipolitiikan puitteiden mukaisesti jo 21 vuotta. Kirkkojärven virkistyskäyttöä haittaavat muun muassa ajoittaiset leväkukinnat, veden saameus, umpeutuminen, massiiviset rantakasvustot ja särkikalamäärät sekä suuret vedenkorkeuden vaihtelut.

Kiskon Toijan puhdistamon vaikutukset Kirkkojärvestä

Kiskon Toijan taajaman jätevedet on johdettu Toijan puhdistamon kautta Kirkkojärveen vuodesta 1974 lähtien. Vuodesta 2000 lähtien myös Kiskon

kirkonkylän taajaman jätevedet on johdettu siirtoviemäriä pitkin Toijan jätevedenpuhdistamolle käsiteltäviksi. Kiskon kunta liittyi Salon kaupunkiin 1.1.2009 kuntaliitoksessa. Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan haltijana on Liikelaitos Salon Vesi.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman (2022–2027) mukaan Toijan jätevesikuormitus on merkittävä vesien tilaan vaikuttava paine Kiskon Kirkkojärnessä. Puhdistamolta tuleva jätevesien kuormitus näkyy erittäin selvästi nykyisellä purkupaikalla. Toimenpideohjelmassa on Toijan jätevedenpuhdistamolle esitetty toimenpiteeksi, että sen jätevedet tulee johtaa käsiteltäväksi Salon keskuspuhdistamolle. Lisäksi Salon keskuspuhdistamon osalta toimenpideohjelmassa on esitetty toimenpiteeksi laitoksen käytön ja ylläpidon tehostamista. Kirkkojärven nykyistä ekologisesti välttävää tilaa ei tulla saamaan hyvään tilaan edes vuoteen 2027 mennessä.

Kiskon Kirkkojärven tila on selvästi heikentynyt 1970-luvulta lähtien ja jatkanut heikentymistä puhdistamon siirryttyä Liikelaitos Salon Veden haltuun. Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristölupien voimassa olon aikana Kirkkojärven tila on siis edelleen muuttunut ja se on peruste ympäristöluvan muuttamiselle. Viimeisen kymmenen vuoden aikana järven kokonaisfosfori- ja klorofyllipitoisuudet ovat kohonneet mittaushistorian suurimmiksi ja näkösyvyys on pudonnut.

Neljä kertaa vuodessa tapahtuvien tarkkailujen mukaan puhdistamo toimii yleensä hyvin ja täyttää laitoksen ympäristöluvan vaatimukset. Puhdistamolla on kuitenkin ajoittain ohjuoksutuksia järveen. Niitä oli vuosina 2019–2021 Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:n tarkkailujen mukaan 131–286 m³ vuodessa. Lisäksi hule- ja vuotovesien osuus tulevasta jätevedestä on ollut ajoittain huomattavan suuri, mikä on heikentänyt puhdistustehoja. Kun jätevedenpuhdistamo on toiminut suunnitellusti, puhdistustulos on ollut hyvä, mutta ongelmatilanteissa jätevettä on päätynyt Kirkkojärveen vain osittain puhdistettuna tai puhdistamattomana. Puhdistamon vesistövaikutukset peittyvät vesistötarkkailujen mukaan järven pohjoispäähän laskevien jokien ja purojen suureen hajakuormitukseen.

Liikelaitos Salon Veden mukaan sen jätevesien vaikutusalueeksi on katsottu Uitmuksenlahti ja sen vesialueet reilun kilometrin säteellä purkupisteestä. Asianosaisia ovat olleet Liikelaitoksen mukaan puhdistamokiinteistön rajanaapurikiinteistöt. Hoitoyhdistys on katsonut, että asianosaisten joukko on huomattavasti suurempi, sillä jätevesien vaikutusalue ja kuormituksen merkitys järven tilaan on huomattavasti laajempi.

Toijan puhdistamon vesistötarkkailu on rakennettu selvästi Kirkkojärven yleistilan seurantaan, ei puhdistamon jätevesien vaikutusten selvittämiseen ja seurantaan järnessä. Puhdistamon purkuvesien vaikutukset Kirkkojärveen jäävät helposti huomaamatta, koska lähin puhdistamon velvoitetarkkailun näytteenottopiste Kirkkojärnessä sijaitsee 2,5 km:n päässä puhdistamon purkualueesta ja koska näytteenottoja ei tehdä kuin kaksi kertaa vuodessa ja vain kolmella havaintopaikalla.

Liikelaitos Salon Veden vastineessa (10.6.2022) on vähätelty puhdistamon ravinnekuormitusta ja sen vaikutusta Kirkkojärven tilaan sekä viitattu tässä yhteydessä hoitoyhdistyksen vuosikokousesitelmään. Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry:n vuosikokouksessa hoitoyhdistys esitteli VEMALA-kuormitus-laskelmia koko Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöä, ei Kirkkojärveä, koskien. **Vaikka maatalous on ylivoimaisesti suurin ravinnekuormittaja koko vesistössä ja Kirkkojärvestä, on Kiskon Toijan puhdistamon 50 vuotta jatkunut ravinnekuormitus ja Liikelaitos Salon Veden jatkama kuormitus selvästi heikentänyt Kirkkojärveä. Puhdistamon jätevesien sisältämät liukoiset ravinteet ovat leville ja makrofyyteille välittömästi käyttökelpoisessa muodossa.**

Puhdistamon jätevesien vaikutukset näkyvät erityisesti jätevesien purkualueen (Uitmuksenlahti) massiivisena umpeenkasvuna, sisäisenä kuormituksena sekä veden ja pohjan laadun heikkenemisenä. Kirkkojärven valtakunnallisen leväseurannan mukaan järven pohjoispäässä on selvästi enemmän levää kuin järven eteläosassa. Kasvavia ongelmia puhdistamon jätevesissä ovat hitaasti hajoavat kemikaalit, mikrobit sekä nano- ja mikromuovit, joita tavanomaiset jätevedenpuhdistamot eivät pysty poistamaan tehokkaasti.

Liikelaitos Salon Veden ympäristöluvan vastainen toiminta

Kuten ELY-keskuksen aloitteessa on todettu, puhdistamon ympäristöluvassa (nro 116/2018/2) aluehallintovirasto on käyttänyt perusteena, että Toijan jätevedenpuhdistamon toiminta oli tarkoitus siirtyä vuosien 2020–2021 aikana Salon keskusjätevedenpuhdistamolle ja tämän vuoksi ei luparajoja ollut tarkoituksenmukaista muuttaa. Siirtoviemäröinnin suunnittelu ja sen rakentaminen eivät ole kuitenkaan toteutuneet Liikelaitos Salon veden 20.10.2017 päivätyssä vastineessa esittämällä tavalla. **Aluehallintovirasto antoi siis vain tiettyjä täsmämääräyksiä puhdistamon lopettamiseen liittyen. Määräyksiä aikataulusta ei annettu, koska aluehallintovirasto luotti ilmoitukseen puhdistamon toiminnan lopettamisesta. Jatkoluovassa ei edes kuultu kuin viranomaisia, ilmeisesti laajempaa kuulemista pidettiin tarpeettomana, kun toiminta oli loppumassa.**

Liikelaitos Salon Veden mukaan siirtoviemäröinnin rakentamiselle tarvitaan nyt siirtymäaikaa. Liikelaitos Salon Vesi jatkaisi siis edelleen Kirkkojärven pilaamista ja on näin harhauttanut aluehallintovirastoa. Toijan jätevedenpuhdistamon toiminnan lopettamiseksi ei ole asetettu edes määräaika.

Hoitoyhdistys on pitänyt Liikelaitos Salon Veden vastineessaan esittämiä perusteita verukkeellisina ja kestäättöminä. Liikelaitos haluaa jatkaa edelleen jätevesien päästämistä Kirkkojärveen nykyisen luvan nojalla. Liikelaitos Salon Vesi ei liioin ole tehnyt mitään toimia puhdistamon jätevesien siirtämiseksi Salon keskuspuhdistamolle aluehallintoviraston vuonna 2018 antaman päätöksen jälkeen.

Toiminta järven tilan parantamiseksi

Hoitoyhdistys on pyrkinyt toiminnassaan ja resurssiensa puitteissa parantamaan erittäin rehevöityneen Kirkkojärven tilaa muun muassa seuraavasti:

- Hillitty ruovikoitumista ja umpeenkasvua niittämällä ruovikoita sekä vaikuttamalla järven veden korkeuden vaihteluihin.
- Selvitetty ruokomassan hyötykäyttöä pelloille.
- Vahvistettu järven petokalakantoja pyyntimittasuosituksin ja valvomalla kalastusta.
- Hoitokalastettu järven särkikaloja ja edistetty niiden käyttöä ihmisravintona.
- Seurattu järven kalaston tilaa teettämällä vuodesta 2005 lähtien Nordic-koeverkkokalastuksia viiden vuoden välein.
- Selvitetty järven kuhakannan kasvu ja optimaalinen pyyntimitta sekä haettu ja saatu ELY-keskukselta päätös, jossa järven kuhan alamitta on nostettu 0,45 m:in ja verkkojen pienin solmuväli on 55 mm:in.
- Teetetty ja pystytetty infotauluja uusista kalastusrajoituksista järven veneenlaskupaikkoihin.
- Toimittu valtakunnallisessa leväseurannassa.
- Aktivoitu ihmisiä talkoisiin sekä laadittu eettiset ohjeet järven ranta-asukkaille.
- Edistetty yhteistyötä järven vesien omistajien (osakaskunnat) ja hoitoyhdistyksen välillä.
- Järjestetty tilaisuuksia ja tapahtumia yhdessä muiden paikallisten yhdistysten kanssa.
- Tiedotettu ajankohtaisista asioista hoitoyhdistyksen kotisivuilla ja Facebookissa.
- Verkostoiduttu keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Valvottu hoitoyhdistyksen etua järven tilaa muuttavissa hankkeissa.

Hoitoyhdistys on laatinut Kiskon Kirkkojärvelle hoitosuunnitelman vuosille 2022–2027. Suunnitelmassa on esitetty toimenpiteet, niiden toteuttajat ja rahoitus järven tilan parantamiseksi nykyisestä ekologisesti välttävästä tilasta ekologisesti hyvään tilaan. Suunnitelmassa on 17 toimenpidettä, jolla järven tilaa pyritään parantamaan. Niistä yksi tärkeimmistä on Toijan jätevedenpuhdistamon jätevesien siirtäminen Muurla–Salo-yhteisviemäriin, joka on kokonaan Salon kaupungin vastuulla.

Hoitoyhdistyksen ja Salon kaupungin toiminta siirtoviemärin rakentamiseksi

Hoitoyhdistys on perustamisestaan lähtien ollut jatkuvasti hyvin huolissaan Toijan puhdistamon jätevesien rehevöittävästä vaikutuksesta Kirkkojärveen. Yhdyskuntien puhdistamojen jätevesien keskittäminen jätevesiä paremmin kestäviin purkualueisiin on toteutunut aikoja sitten lukuisissa muissa kunnissa Suomessa, Varsinais-Suomessa ja myös Salossa. Samalla puhdistustehoa on isommissa keskuspuhdistamoissa pystytty nostamaan olennaisesti.

Salon kaupungin hallitukselle jätettiin kuntalaisadressi/aloite 07/2016, jossa vaadittiin edellä mainitun siirtoviemärin rakentamista. Kaupungin vastinetta adressille ei saatu. Hoitoyhdistys jätti Salon kaupunginhallitukselle 15.8.2017 kirjelmän siirtoviemärin rakentamiseksi ja Toijan puhdistamon lakkauttamiseksi. Kaupungin valtuusto hyväksyi asian vuoden 2017 budjettiin, ja määrärahat suunnitteluun ja rakentamiseen varattiin investointisuunnitelmassa vuosille 2018–2020. Yllättäen kyseinen investointivaraus poistettiin vuoden 2021 budjetista.

Hoitoyhdistys vetosi 16.2.2021 mielipidekirjoituksessaan (Salon Seudun Sanomat) Salon kaupunkiin, että se panostaisi nykyistä enemmän alueensa merkittävimmän vesistön tilan parantamiseen. Siirtoviemärin rakentamiseen Liikelaitos Salon Vesi teki vuonna 2021 investointisuunnitelman vuosiksi 2022–2026, mutta se poistettiin. Hoitoyhdistys esitteli Kiskon Järvelässä kesällä 2021 Kiskonjoen vesistön arvoa ja jätevesikuormituksen vähentämistarpeita Salon silloiselle kaupunginjohtajalle.

Koska puhdistamon toiminta jatkui vuoden 2022 alussa nykyisen luvan vastaisesti, hoitoyhdistys pyysi 12.1.2022 kirjeessään Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, että ELY-keskus ryhtyisi toimenpiteisiin puhdistamon toiminnan lopettamiseksi ja jätevesien siirtämiseksi Saloon. Tämän lisäksi hoitoyhdistys oli keväällä 2022 yhteydessä useisiin kaupungin päättäjiin. Liikelaitos Salon Vesi järjesti katselmuksen 29.6.2022 Toijan puhdistamolla, johon hoitoyhdistys pyydettiin kuultavaksi. Paikalla oli myös Salon kaupungin johtoa. Liikelaitos Salon Veden ja hoitoyhdistyksen näkemyserot puhdistamon tulevaisuudesta kävivät katselmuksessa selvästi ilmi.

Tarkennuksia vaatimukseen

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon uusimmassa toimenpideohjelmassa (2022–2027) Toijan jätevedenpuhdistamon jätevedet on esitetty johdettavaksi Salon keskuspuhdistamolle. Lisäksi Salon keskuspuhdistamon käyttöä ja ylläpitoa on esitetty tehostettavaksi. Hoitoyhdistys on katsonut, että suurimmat syyt Kirkkojärven tilan pysymisenä jatkuvasti välttävänä on vesienhoidon toimenpideohjelmien riittämätön toteutuminen ja niiden puutteellinen toimenpidevalikoima. Tässä vaiheessa olisi oltava jo itsestään selvää, että edellä mainitun toimenpideohjelman toimenpiteet myös toteutetaan tehokkaasti ja Kiskon kirkkojärven tilaa parannetaan aktiivisesti myös Salon kaupungin yhdyskuntajätevesien osalta.

Hoitoyhdistys on pitänyt siirtoviemärin rakentamista ensiarvoisen tärkeänä. Kirkkojärven tuleva pistekuormitus on saatava loppumaan viimeistään vuonna 2026. Rehevöityneen erityissuojeluvesistön jätevesien vastaanotokyky on hyvin heikko, onhan Kirkkojärvi jo hyvin kuormitettu erityisesti maa- ja metsätalouden hajakuorman osalta. Siirtoviemäri on edullisin ratkaisu, koska Toijan puhdistamon ylläpito- ja käyttökustannukset käytännössä loppuvat Toijan puhdistamon poistuessa. ELY-keskuksen aloitteessa tekemät lupamääräysten tiukennukset ja tarkennukset ovat siirtomäkauden aikana aivan välttämättömiä. Puhdistamon lupamääräyksiä on

kuitenkin tiukennettava myös typpikuormituksen osalta. Toijan puhdistamon kokonaistypen puhdistusteho vaihtelee tarkkailujen mukaan huomattavasti. Typpi on fosforin tavoin tärkeä rehevyyttä lisäävä ravinne Kirkkojärvestä. Kokonaistypen puhdistustehon on oltava uudessa luvassa vähintään 70 %.

Hoitoyhdistyksen tärkeimpänä hankkeena on viime vuosina ollut järven umpeutumista estävä järviruokokasvustojen niitto, jota hoitoyhdistys on toteuttanut vuosina 2019–2022 Valonian laatiman suunnitelman mukaisesti. Vesikasvustot ovat runsastuneet järven ylisuuren ravinnekuormituksen vuoksi. Vuosina 2020–2022 Kirkkojärvestä poistettu niittomassa on ollut yhteensä lähes 500 t. Niittohankkeen tukikelpoiset kustannukset olivat vuonna 2021 noin 26 000 euroa.

Niittojen rahoitus on muodostunut hoitoyhdistyksen omista varoista, yksityisten tahojen ja rannan omistajien avustuksista, talkootyöstä sekä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Salon kaupungin julkisista avustuksista. On täysin perusteltua, että kansalaisjärjestön vuosittain suorittama Kirkkojärven vapaaehtoinen vesikasvien niittotyö siirretään Liikelaitos Salon Veden ympäristöluvan velvoitteeksi Uitmuksenlahdella. Toiminnalla hillitään avovedessä järviruokojen ynnä muiden makrofyyttien massiivista runsastumista, mikä erityisesti tällä alueella johtuu Toijan puhdistamon kuormituksesta. Niittokohteet löytyvät Valonian suunnitelmasta. Niittomäärän on oltava vähintään 100 t vuodessa.

Järven umpeenkasvu on edennyt hyvin pitkälle erityisesti Toijan jäteveden puhdistamon purkualueella Uitmuksenlahdessa, jossa sijaitsee lisäksi Kiskon Toijan taajaman yleinen, mutta hyvin huonokuntoinen veneranta. Aluetta kaavaillaan yleiseksi uimarannaksi, jossa olisi lisäksi hyvät venelaiturit sekä veneiden lasku- ja säilytystilat. Uitmuksenlahden rannat ovat kuitenkin laajalti maatuneet ja rantaviiva on edennyt huomattavasti kaventaen avovettä, vaikeuttaen näin taajaman asukkaiden veneilyä, puhumattakaan uimisesta tai muista virkistystoimista. Hanketta ei voida toteuttaa ennen kuin puhdistamon pilaama vesi- ja ranta-alue on kunnostettu. On täysin perusteltua, että Liikelaitos Salon Vesi velvoitetaan ympäristöluvassa suorittamaan puhdistamon pilaaman purkualueen vesi- ja ranta-alueen kunnostus.

Toijan puhdistamon jätevesien nykyinen vesistötarkkailuohjelma on pahasti puutteellinen. Jätevesien päästön vaikutukset jäävät helposti havainnoimatta ja ELY-keskuksen hyväksymä ohjelma on uusittava ja hoitoyhdistystä on kuultava uutta ohjelmaa laadittaessa.

Viitaten edellä esittämäänsä hoitoyhdistys on katsonut, että Liikelaitos Salon Veden toimenpidevelvoitteiden kustannuksia tai kalatalousmaksun suuruutta arvioitaessa, ei mitoituksena voi käyttää puhdistamon ravinnekuormituksen arvioitua osuutta järven suuresta kokonaiskuormituksesta, koska puhdistamon jätevesikuormituksen merkitys on tässä herkässä erityissuojeluvesistössä huomattavasti puhdistamon kuormitusosuutta suurempi.

Kirkkojärven viipymä on lyhyt (noin kuukausi), joten järveen tuleva ravinnekuorma vaikuttaa Kiskonjokea pitkin aina Saaristomereen asti, joka on pahasti rehevöitynyt.

Muistutukseen on liitetty Kiskon Kirkkojärven hoitosuunnitelma vuosille 2022–2027 ja Kiskon Kirkkojärven ruovikoiden hoito- ja hyödyntämissuunnitelma (2015).

Muistutuksen täydennys 7.12.2022

Vesienhoidon valtakunnallisen tietopalvelun sivustoilla eTPO.fi on tietoa muun muassa Kiskon Kirkkojärvestä ja toimenpiteistä järven tilan kohentamiseksi. Suoraan vesimuodostumaan kohdistuvana toimena on kyseisen sivuston mukaan Kirkkojärvessä puhdistamon sulkeminen ja jätevesien käsittelyn tehostaminen. Kyseessä on suuren rehevöityneen järven kunnostus.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella näyttää tapahtuneen huomattavaa edistymistä yhdyskuntajätevesien kuormituksen vähentämiseksi. Tällä valtavalla vesienhoitoalueella ei ole edellä mainittujen karttasivujen mukaan enää kuin kaksi järveä, joissa toimenpiteenä on puhdistamon sulkeminen ja jätevesien käsittelyn tehostaminen. Näistä toinen on Kiskon Kirkkojärvi, joka on kyseessä olevista järvistä ainoa, jonka ekologista tilaa ei saada hyväksi edes vuoteen 2027 mennessä.

Hoitoyhdistys on todennut edellä mainittuun karttatietoon viitaten, että erityissuojeltuun vesistöön kuuluvan suuren rehevöityneen Kirkkojärven jätevesikuormitus jatkuu edelleen ja Liikelaitos Salon Vesi on vaatinut uudessa luvassa saada jatkaa jätevesien laskua järveen ilman määräaika.

Hoitoyhdistys on viitannut vaatimuksiinsa 28.10.2022 jättämässään muistutuksessa. Kirkkojärven tila on saatava paremmaksi ja jätevesikuormitus nykyaikaan eli jätevedet keskitettyyn puhdistukseen Salossa. Järvi on huomattavan tärkeä sen alueen lukuisille asukkaille ja mökkeilijöille.

Muistutus/mielipide 2

_____ ja _____
ovat todenneet seuraavaa:

Yleistä

Kiskonjoen-Perniönjoen vesistö on poikkeuksellisen hieno. Se on keskeinen osa Kiskon–Vihdin Järviseudun maisemamaakuntaa, jonka erityinen arvo tunnistettiin jo 30 vuotta sitten nimeämällä se Suomen erityissuojeluvesistöksi. Ympäristöministeriön mukaan vesistöllä oli jo huomattava merkitys virkistyskäytölle, kalataloudelle, maisemansuojelulle ja luonnonsuojelulle (Ympäristöministeriö 1992). Vesistö on edelleen monin paikoin säilynyt suhteellisen luonnontilaisena ja se on eteläisen Suomen arvokkaimpia jokivesistöjä.

Kiskon Kirkkojärven ja etenkin Uitmuksenlahden rehevöityminen on nopeutunut 1960-luvulta lähtien. Kirkkojärven nopea veden vaihtuminen kuljettaa ravinteet nopeasti Itämereen saakka. Hulevesien aiheuttama puhdistamon tulviminen ja viemäriverkoston jatkuvat vuodot suoraan järveen ovat myös osaltaan edistäneet rehevöitymistä. Kirkkojärven teoreettinen viipymä on vain noin kuukausi. Vaihtelu on kuitenkin suurta: kevättulvan aikaan teoreettinen viipymä on 24 vrk ja heinäkuussa 101 vrk, jolloin ravinnekuormitus rasittaa järveä eniten.

Puhdistamon jätevesien vaikutukset näkyvät erityisesti jätevesien purkualueen (Uitmuksenlahti) massiivisena umpeenkasvuna, sisäisenä kuormituksena sekä veden ja pohjan laadun heikkenemisenä. Kirkkojärven valtakunnallisen leväseurannan mukaan järven pohjoispäässä on ollut selvästi enemmän levää kuin järven eteläosassa. Kasvavia ongelmia puhdistamojen jätevesissä ovat hitaasti hajoavat kemikaalit, mikrobit sekä nano- ja mikromuovit, joita tavanomaiset jätevedenpuhdistamot eivät pysty poistamaan tehokkaasti.

Toijan jätevedenpuhdistamolle vuonna 2005 annettu määräaikainen lupapäätös (LOS-2004-Y-495-121) ja vuonna 2017 Salon kaupungin tekemä puhdistamon ympäristöluvan muutoshakemus eivät vastaa todellista tilannetta; **puhdistamon ylivuotoja on tapahtunut ja viemäriverkostosta pääsee edelleen käsittelemätöntä jätevettä Kirkkojärveen.** Entisen Kiskon kunnan ja nykyisen Salon kaupungin toimet osoittavat välinpitämättömyyttä velvoitteita kohtaan ja järven likaaminen saattaa täyttää ympäristörikoksen tunnusmerkit. Toistuvasti kaupungin taholta on todettu "*puhdistamo toimii erinomaisesti*". Se ei pidä paikkaansa, eikä ole jätteiden käsittelyn nykystandardien mukaista. **Kaupungin selvityksissä mainittu puhdistamon purkuputken edessä olevan kaislikon toimiminen "*kiinteän jätteen suodattimena*" ei ole tätä päivää. Lisäksi järven vedenlaadun mittauspisteitä on liian vähän ja seuranta tulisi saattaa reaaliaikaiseksi nykyisen mittaustekniikan keinoin.**

Mikäli siirtoviemäri ei perustelluista syistä vaaditussa aikataulussa toteudu ja jätevesien kuormitus Kirkkojärveen jatkuu edelleen vuoden 2026 jälkeen, on puhdistamon toiminnan jatkamiseksi Salon kaupunki määrättävä hakemaan uutta ympäristölupaa viimeistään 31.12.2025, mutta vain puhdistamon alasajon vaatimaksi määräajaksi, ei toistaiseksi.

Muistuttaja on kokenut, että soistunutta ja upottavaa järvenrantaa on liki mahdotonta raivata ja pitää laidunnuskelpoisena. Lisäksi muistuttaja on esittänyt karttoja ja kuvia Uitmuksenlahden rehevöitymisen kehityksestä vuosisatojen aikana.

Viemärivuotoja ja hulevesiä

Lisäkuormitusta Uitmuksenlahteen tuovat lukuisat, jo vuosikymmeniä vuotaneet, **viemärivuodot.** Viemärivuodoista on reklamoitu kaupungille ja ELY-keskukselle lukuisia kertoja vuosina 2000–2022. Jätevedenpuhdistamon

sulkeminen ja samassa yhteydessä tehtävä runkoverkon muutostyöt/kunnostus lopettaisivat kerralla jo pitkään kestäneen ekokatastrofin ja ympäristöriskin, josta kaupunki on tietoinen, mutta ei reagoi.

Hulevesien johtaminen viemäriverkostoon jätevedenpuhdistamon alueella on tiedossa, mutta asialle ei ole tehty mitään. Muutossuunnitelmia ei ole tehty, kaupungin rakennusohjesääntöä ei ole muutettu eikä siten korjaussuunnitelmia ole tehty eikä budjetoitu. Ilmastonmuutoksen seurauksena ovat pitkät sadekaudet tavallisia, talvitulvat liki jokavuotisia ja jätevedenpuhdistamon kapasiteetti riittämätön. Seurauksena ovat usein tapahtuvat ylivuodot ja ohijuoksutukset, siis järven pilaaminen.

Muistuttaja on esittänyt kuvia jätevesipumppaamon ylivuotoputken kohdalta ja sen läheisyydestä sekä alueelta, jossa muistuttaja katsoo olevan korjaamattomia viemäriaurioita, jotka aiheuttavat tulvimista alueella myös kuivalla kesäkaudella.

Aikaisemmat muistutukset ja Salon kaupungin toiminta

Muistuttaja on tehnyt sekä vuoden 2004 että vuoden 2017 puhdistamon ympäristölupahakemuksiin muistutukset, ja vaatinut Kiskon Kirkkojärven rehevöitymisen ehkäisyä sekä Toijan puhdistamon sulkemista ja jätevesien ohjaamista Toija–Muurla–Salo-siirtoviemärillä tehokkaampaan käsittelylaitokseen Salon Vuohensaareen. Kaupunginhallitukselle jätetty kuntalaisad-ressissa/aloitteessa 07/2016 vaadittiin edellä mainitun siirtoviemärin rakentamista. Kaupungin valtuusto hyväksyi asian vuoden 2017 budjettiin, ja määrärahat suunnitteluun ja rakentamiseen varattiin investointisuunnitelmaan 2018–2020. Yllättäen kyseinen investointivaraus poistettiin vuoden 2021 budjetista. Tosin suunnittelu ja rakentaminen ei ole edennyt sovitusti 2018–2020 budjettikausinakaan.

Vaatimukset perusteluineen

Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristölupa peruutetaan välittömästi ja määrätään siirtymäkausi vuoden 2026 loppuun saakka.

Perustelu: Viranomaispäätös, jolla puhdistamo määrätty lakkautettavaksi on toteuttava. Kirkkojärven vesistön rehevöitymistä tulee vähentää. Ongelma koskee koko vesistöä aina Itämereen saakka. Mikäli vesistön rehevöityminen saa jatkua, ovat muun muassa Kosken voimalan ja Hålldamin padon jo rakennetut vaelluskalojen luonnonmukaiset ohitusuomat (noin 22 milj.€) kyseenalaisia investointeja.

Siirtoviemärin Toija–Muurla–Salo rakentamisen aloittaminen välittömästi ja sen tulee valmistua vuoden 2026 kuluessa.

Perustelu: Suunnitelmat ovat jo osittain valmiit ja muun muassa maanomistasioita jo selvitetty. Raadesuon Natura-alueen (luonnonsuojelualueen) läpi kulkee jo tie nro 186, jonka reunaan viemäri voidaan rakentaa, kuten on tehty lukuisissa muissa projekteissa Suomessa.

Kaupungin investointisuunnitelma tuki jo vuonna 2016 kyseistä hanketta. Siirtoviemäri on olennainen osa Salon kaupungin osallistumista Varsinais-Suomen vesiensuojeluohjelmaan ja Itämeren suojeluun.

Uitmuksenlahden kunnostus ja entisöinti on tehtävä Salon kaupungin toimesta.

Toimenpidevelvoite (suunnitelma, toteutus ja jälkivalvonta) on tehtävä sinä aikana, kun jätevesiä vielä johdetaan Kirkkojärveen ja kaksi vuotta puhdistamon sulkemisesta vuoden 2028 loppuun. Kunnostukset käsittävät alueen umpeutuneiden ranta-alueiden avaamisia muun muassa ruoppauksin Uitmuksenlahdella, puhdistamon pistekuormituksen alueella. Kyseinen ranta-alueen käyttö virkistystoimintaan, venevalkamina ja maataloustoiminnassa ei ole toteutunut enää kymmeneen vuosiin.

Perustelu: On kiistaton tosiasia, että jätevedenpuhdistamon poistoputken luona ja sen läheisyydessä ja ylivuotoputken valuma-alueella järvi on rehevöitynyt ja liki kasvanut umpeen laajalta alueelta.

Ympäristö- ja maankäyttöhaitta on todennettu viranomaisten toimesta. Mommolan kartanon maatalouden harjoittamiselle (viljely ja laidunnus) aiheutetut haitat ovat Ruokaviraston/ELY-keskuksen tarkkailukäynneillä huomioitu ja raportoitu ja osin myös sanktioitu useita kertoja vuosina 2000–2022 ja viimeksi 10/2022. Maanomistaja maksaa siis kaupungin jätevedenpuhdistamon aiheuttamia ympäristöhaittoja.

Salon kaupunki on hiljan ostanut määrääalan puhdistamon ranta-alueelta, Toijan venerannasta. Täten kaupungilla olettaisi olevan intressi parantaa ympäristön laatua ja viihtyisyyttä kuntalaisten parhaaksi.

Toimenpidevelvoiteaikana (2023->2028) kaupunki on velvoitettu tukemaan hoitoyhdistyksen toimintaa 5 000 €/vuosi. Lisäksi kaupungille tulee määrätä vuosittainen kalatalouden hoitomaksu.

Perustelu: Hoitoyhdistys on koko Kirkkojärven vesistön aktiivinen ja pitkäjänteinen kunnostaja. Hoitoyhdistys suorittaa järven ravinteiden poistoa; kaislaniittoa ja hoitokalastusta. Samoin hoitoyhdistys seuraa aktiivisesti kalakantojen kehitystä, valvoo kalastuslupia, neuvoo asukkaita kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan vesistön valuma-alueella sekä tekee aktiivista viranomaisyhteistyötä.

Järven reuna-alueiden ennallistaminen parantaa veden virtaamaa Kurkelanjoesta Kirkkojärveen ja järven vedenvaihtumisen nopeutuminen parantaa koko järviluonnon laatua. Puhtaampi järvi on myös pitäjäläisten ja satojen kesäasukkaiden etu. Kyse on luonnon monimuotoisuuden parantamisesta ja ympäristön tuhojen korjaamisesta pysyvästi. Lisäksi jätevedenpuhdistamon kuormituksen poistuminen antaa nykyistä paremmat edellytykset mitata maatalouden, kaivostoiminnan ja haja-asutusalueen kiinteistöjen

aiheuttamaa ravinnekuormitusta. Eliminoimalla yhden pistekuormituskohteen eli puhdistamon saadaan tarkempaa mittausdataa muista kuormituslähteistä.

On tärkeää, että vedenlaadun mittauspisteiden määrää Kirkkojärven eri osissa lisätään, ja siirrytään reaaliaikaiseen avoimen datan seurantaan, kuten jo nyt tapahtuu vedenkorkeuden suhteen.

Muistutus/mielipide 3

██████████ on todennut, että ██████████ kiinteistöön kuuluu ranta-alue jätevedenpuhdistamon ulkopuolella. Alue on täysin kaisloittunut, kun Toijan jätevedet on johdettu puhdistamon kautta Kirkkojärveen. Nyt Liikelaitos Salon Veden mukaan on riittävä, kun puhdistamon kautta tuleva jätevesi johdetaan kaislikkoon, jossa se suodattuu matkalla järvelle. Eli muistuttajan omistama ranta-alue toimisi virallisesti jätevedenpuhdistamon osana. Muuten muistuttaja on yhtynyt täysin Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry:n 23.10.22 lähettämään muistutukseen.

Muistutus/mielipide 4

██████████ on todennut, että mikäli jätevedenpuhdistamo Kiskon Toijassa päätetään sulkea ja rakentaa sen tilalle siirtoviemäri Toija–Muurla, tulee asian suunnittelussa ja toteutuksessa ottaa huomioon seuraavat asiat.

Siirtoviemärin suunnittelu ja rakentaminen luonnonsuojelualueelle

Jätevedenpuhdistamon korvaava siirtoviemäri Toijasta Muurlan kautta Saloon on suunniteltu rakennettavaksi osittain tien nro 186 läheisyyteen. Toijasta Saloon lähdettäessä siirtoviemäri on suunniteltu menemään nykyisen Raadesuon luonnonsuojelualueen läpi. Suojeltu alue Raadesuo (FI0200013) on Natura 2000 -verkoston luontodirektiivin mukainen kohde ja suojelualueen luontoarvot ilmenevät alueen kuvauksessa.

Suo- ja suojelualue on tien nro 186 molemmin puolin yksityisomistuksessa. Alueen suojelupäätöksen (LOS-2004-L-534-251) mukaisesti alueella on kielletty:

- metsänhakkuu sekä kaikenlainen puuston poistaminen tai polttopuiden kerääminen
- kaikenlainen rakentaminen
- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja sen ainesten ottaminen
- kasvien ja kasvinosien ottaminen ja vahingoittaminen
- kaikenlainen sellainen toiminta, joka heikentää niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue kuuluu suojeluohjelmaan.

Edellä esitettyihin rajoituksiin viitaten on mahdotonta rakentaa siirtoviemäriä suojelualueen poikki. Aiempi siirtoviemärilinjaus on tehty siten, että se

kiertää suojelualueen sen eteläpuolelta ollen siten lähes kaksi kilometriä pidempi. Salon kaupungin talouden kiristyessä on uudempi ja viimeisin suunnitelma tehty siten, että se halkoo alueen läpi. Sekä uusi että vanha suunnitelmalinjaus on saman suunnittelutoimiston tekemät. On todella käsittelemättä, että taustalla oleva kaupungin heikko taloustilanne on uuden suunnitelmaversion taustalla. Lisäksi ELY-keskus on antanut hyväksynnän kyseisen alueen pohjatutkimukselle, vaikka toinen viranomaistaho on vuosi aiemmin todennut alueen suojeluarvot ja suojelun kautta antanut sille varsin laajan koskemattomuuden.

Uusi vaihtoehto on luonnollisesti kustannuksiltaan edullisempi, mutta rikkoo alueen suojelupäätöstä ja sen periaatteita sekä suojelun arvoja. Luonnonsuojelullakin on aina hintansa ja jo aiemmin tehtyjä päätöksiä tulee kunnioittaa. **Täten siirtoviemärin aiempi linjaus on otettava uudelleen valmisteluun. Raadesuon luontoarvot on jo todettu, ja suojelu on myös sen mukainen.**

Kiskon Kirkkojärven asema usean muun järven ja lammen kokooja-altaana on syynä siihen, että tutkimusten mukainen suurin kuormittaja on maatalous. Järven tila on välttävä ja Toijan yhdyskuntajätevedenpuhdistamon kuormitus laskennallisesta kokonaiskuormituksesta oli saatujen tietojen mukaan 0,2 % vuonna 2020. **Edellä mainituista syistä huolimatta ei kuitenkaan ole oikein, että jo perustettua luonnonsuojelualueita uhrataan tällaisessa tilanteessa jonkin toisen suojelu- tai luontoarvon edestä.** Järven suojelussa on käytettävissä monia erilaisia keinoja. Ei voi siis olla olemassa kahta eriarvoista luonnonsuojelua. **Meneekö järvi suon edelle, vaikka suon luonto- ja suojeluarvot on jo aiemmin todettu ja päätetty?** Toteutetaan hanke mitä kautta tahansa, ovat kustannukset veronmaksajille huomattavat – luontoarvoilla on kuitenkin oma hintansa ja suojeluun jälkipolville kuuluu aina myös toteutuskustannukset ja niiden hyväksyminen.

Luontoarvot ovat varmasti kaikille tärkeitä ja niistä syntyvät kustannukset pitää yhteisvastuullisesti hoitaa, ei kuitenkaan toisen suojelun väheksymällä ja sen kustannuksella.

Järven tilan ja Toijan taajaman kehitys

Kiskon kirkkojärven ekologinen tila on välttävä vuoden 2019 luokituksen mukaan ja sen luokka on pysynyt samana edelliseen luokitteluun (2013) verrattuna. Maanmittaustoimituksessa (10.10.2022) koskien jätevedenpuhdistamon edessä olevaa vesialuetta, on jo vuonna 1816 todettu, että alueella on tehty kaislikonjakotoimitus. Tämä on todiste myös siitä, että alue on ollut kaislikkoinen jo aiemminkin ja että karjan laidunnus jo silloin piti aluetta kaislan osalta hallinnassa. Mahdollinen laidunnus alueella on päättynyt karjanpidon lopettamisen myötä jo vuosikymmeniä sitten ja seurauksena siitä on nyt osittainen kaislikon kasvu. **Järvi oli jo tuolloin samaa ja erittäin matala. Sama ilmiö kaislikoitumisesta laidunnuksen vähentyessä on havaittavissa ympäri Suomea.**

Toijan asukasluku on pienentynyt huomattavasti jo vuosina 2013–2019 ja suuntaus on samanlainen edelleen. Tyhjiä asumattomia kiinteistöjä, jotka joko kuuluvat tai voisivat kuulua kunnallisen viemärin piiriin, on jatkuvasti enemmän. Alue ei kasva ja muuttoliike pois päin on palveluiden vähentyessä ollut tosin seikka jo vuosia. **Tehdään puhdistamolle mitä tahansa, on sen kustannukset suhteutettuna vähenevään asukasmäärään alueella huomattavat.**

Vastine

Liikelaitos Salon Vesi on 31.1.2023 antanut vastineen lausuntojen ja mui-
tutusten johdosta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus (23.9.2022 ja 2.11.2022)

Aloitteen mukaiset aikataulut eivät ole realistisia, kun asian käsittelykin on vielä kesken. Esimerkiksi uusiin luparajoihin pääsy edellyttää puhdistamon saneerausta, joka ei toteudu muutamassa kuukaudessa. Ennen kuin saneeraus voi alkaa, on hankittava saneerauksen suunnitelma, hyväksyttävä suunnitelma ja sen kustannusarvio, tehtävä saneerauksen edellyttämä määrärahasääntö, valmisteltava saneerauksen urakka-asiakirjat ja valittava saneerauksen urakoitsija tai urakoitsijat hankinta- ja kuntalainsäädännön sekä kaupungin hallintosäännön mukaisin menettelyin.

Lisäksi Liikelaitos Salon Vesi on jo vastineessaan 10.6.2022 todennut, että tällä hetkellä ei ole henkilöstöresursseja eikä määrärahoja varattuna hankkeelle. Kyse on merkittävän suuren hankkeen. **Toukokuussa 2021 kustannusarvio hankkeelle oli noin 6,3 miljoonaa euroa (alv 0 %) sisältäen myös vesijohdon rakentamisen.** Työ- ja materiaalikustannukset ovat tämän jälkeen koonneet huomattavasti ja hankkeen lopullisten kustannusten määrittäminen on hankalaa.

ELY-keskus ei ole ensimmäisessä lausunnossaan ottanut huomioon siirtoviemärin rakentamisen vaikutuksia Raadesuon Natura-alueeseen, jonka läpi siirtoviemärin linjausta on suunniteltu. Toisessa lausunnossaan ELY-keskus on todennut, että siirtoviemärin rakentaminen Natura-alueelle edellyttää vaikutusten arviointia suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti sekä tarkastelua Natura-alueeseen kohdistuvista yhteisvaikutuksista. ELY-keskuksen tekemässä aloitteessa ja aloitteeseen asetetussa aikataulussa asiaa ei ole huomioitu. Natura-alueen läpi voi olla mahdollista rakentaa viemäri- ja vesijohto, mutta se edellyttää asianmukaisen arvioinnin tekemistä johdon Natura-alueelle aiheuttamista vaikutuksista ja niiden perusteella arvioitavan tarpeellisen luvan saamista. **Natura-alueen läpi kulkevan linjauksen vaihtoehtoksi on perusteltua selvittää myös muita vaihtoehtoja, mutta tälle on varattava asianmukainen aika ennen sitovien ratkaisujen tekemistä.**

Salon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristönsuojeluviranomaisen mukaan lupaehtojen tulee vastata nykyisin jätevedenpuhdistamoille annettuja lupamääräyksiä. Kuten Liikelaitos Salon Vesi on vastineessaan ilmoittanut, voidaan puhdistamon toimintaa tarvittaessa tehostaa nykyisestä omana toimenpiteenään. Ympäristönsuojeluviranomainen on todennut myös, että lupamääräyksiä tulee vesistötarkkailun osalta täydentää siten, että se kuvastaa puhdistamon vaikutuksia jäteveden purkupisteen läheisyydessä Uitmuksenlahdella. Liikelaitos Salon Veden näkemyksen mukaan Uitmuksenlahden vedenlaatuun vaikuttaa jätevedenpuhdistamon pistekuormituksen lisäksi vahvasti myös Uitmuksenjoesta lahteen laskeva ravinne- ja kiintoainepitoinen vesi. Kiskon Kirkkojärven ruovikoiden hoito- ja hyödyntämissuunnitelmassa on mainittu, että laajalta valuma-alueelta Kirkkojärveen laskevat joet tuovat järveen runsaasti vettä suhteessa sen tilavuuteen ja samalla järveen päätyy suuri määrä ravinteita ja kiintoainesta. Uitmuksenjoen osuus Kirkkojärveen tulevasta kokonaisvirtaamasta on 71 %.

Salon kaupungin terveydensuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan voimassa olevan ympäristöluvan mukainen toiminta ei ole aiheuttanut haittaa elinympäristön terveellisyydelle ja edellyttänyt, että siirtoviemäröinnin toteutuksessa ei jatkossakaan saa aiheutua terveydensuojelulain tarkoittamaa terveyshaittaa.

Lausunnossa ei ole kommentoitu siirtoviemärin rakentamisen vaikutuksia Raadesuon Natura-alueeseen.

Muistutus/mielipide 1, Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys

Muistuttajan moninaisiin vaatimuksiin koskien ympäristöluvan lupaehtoja, Liikelaitos Salon Vesi on todennut, että lupaehtojen asettaminen on lupaviranomaisena toimivan aluehallintoviraston tehtävä. Lupaehtojen tulee olla ympäristösuojelulain ja muiden lakien sekä niiden nojalla annettujen asetusten mukaiset sekä niiden tulee vastata yleisiä käytäntöjä.

Hoitoyhdistys on huomauttanut muistutuksessaan, että "Liikelaitos Salon Veden mukaan sen jätevesien vaikutusalueeksi katsotaan Uitmuksenlahti ja sen vesialueet reilun kilometrin säteellä purkupisteestä. Asianosaisia ovat Liikelaitoksen mukaan puhdistamokiinteistön rajanaapurikiinteistöt. Kirkkojärven hoitoyhdistys katsoo, että asianosaisten joukko on huomattavasti suurempi, sillä jätevesien vaikutusalue ja kuormituksen merkitys järven tilaan on huomattavasti laajempi." Liikelaitos Salon Vesi on tarkentanut, että vaikutusalueen ja sen asianosaiset on määritellyt aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue eikä Liikelaitos Salon Vesi. Tämä on myös kerrottu Liikelaitos Salon Veden vastineessa.

Hoitoyhdistys on toimittanut muistutuksen täydennyksen 7.12.2022, jossa hoitoyhdistys on nostanut esiin vesienhoidon toimenpideohjelmien valtakunnallisen tietopalvelun eTPO:n sivuilla olevat karttatiedot Suomen vesi-

muodostumien tilaluokituksista. Kiskon Kirkkojärven ekologinen tila on välttävä ja hyvä tila saavutetaan vuoden 2027 jälkeen. Liikelaitos Salon Vesi on muistuttanut, että vesienhoidon toimenpideohjelmissa on useita keinoja vesien tilan parantamiseksi, yhdyskuntien jätevesien osalta tärkeää on muun muassa viemäreiden vuotovesien vähentäminen ja suunnitelmallisen sekaviemäröinnistä luopuminen. Liikelaitos Salon Vesi on jo aiemmassa vastineessaan todennut, että hulevesien päätymistä puhdistamolle voidaan vähentää omana toimenpiteenään. Lisäksi alueen sekaviemäröinnistä olisi tarpeen luopua. Salon kaupungin vuoden 2023 talousarvioon on hyväksytty Liikelaitos Salon Veden investointisuunnitelma vuosille 2023–2027 ja suunnitelmassa on mukana sekä viemäriverkoston saneeraus että viemäriverkoston kapasiteettikyvyn muuttaminen (sekaviemäröinnin muuttaminen jätevesi- ja hulevesiviemäreiksi).

Myös keskusjätevedenpuhdistamon ja pienpuhdistamoiden saneerauksiin on varauduttu, jotta tehokas jätevedenpuhdistus voidaan varmistaa myös jatkossa. Vaikka Toijan jätevedenpuhdistamoon liittyen tuodaan vahvasti esiin jätevedenpuhdistamosta aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset, ei tule unohtaa jätevedenpuhdistamoiden positiivisia vaikutuksia. Suomessa jätevesien puhdistus on huipputehokasta. On myös hyvä muistaa, että jokaisella viemäriverkostoon liittyneellä taloudella on kodistaan suora yhteys vesistöön ja jokainen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa viemäriverkoston ja puhdistamon toimintaan ja näin myös vesistöjen tilaan.

Muistutus/mielipide 2

Toijan jätevedenpuhdistamo toimii aluehallintoviraston myöntämän ympäristöluvan vaatimusten mukaisesti, eikä ELY-keskuksella ole lupaa valvovana viranomaisena ollut huomautettavaa puhdistamon toiminnan tai puhdistustulosten suhteen.

Muistutuksessa on esitetty karttoina ja kuvina Uitmuksenlahden kehitys vuosisatojen aikana. Vanhojen karttojen (vuonna 1872 ja vuonna 1964) perusteella Uitmuksenlahti on ollut ruovikkoista jo kauan ennen jätevedenpuhdistamoa. Myös Kirkkojärven ruovikoiden hoito- ja hyödyntämissuunnitelman mukaan on ilmeistä, että järviruoko on ollut jo 1960-luvulla hyvin yleinen vesi- ja rantakasvi Kirkkojärvellä ja jo tällöin suuressa osassa Kirkkojärven ranta-alueita on ollut merkittävässä määrin vesikasvillisuutta. Lisäksi hoito- ja hyödyntämissuunnitelman mukaan Kirkkojärven vedenkorkeuden kannalta keskeisiä tekijöitä ovat olleet suuri valuma-alue ja Kiskonjoessa sijaitsevan Hålldammin säännöstelypadon vaikutukset Kirkkojärveen. Myös Liikelaitos Salon Veden näkemyksen mukaan Uitmuksenlahden vedenpinnan aleneminen, rantaviivan muutokset ja kasvillisuuden lisääntyminen vuosisatojen aikana ovat olleet seurausta monen tekijän yhteisvaikutuksesta, eivätkä muutokset selity jätevedenpuhdistamon piste-kuormituksella. Pitkällä aikavälillä maankäytössä ja ilmastossa tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet järveen.

Muistutuksessa on huomautettu viemärivuodoista ja vaadittu runkoverkon kunnostusta. Liikelaitos Salon Vesi on tiedostanut, että korjausvelan määrä

kaupungin vesi- ja viemäriverkostoissa on suuri. Kuten Liikelaitos Salon Vesi on aiemmassa vastineessaan kertonut, on Salon kaupunki aikoinaan lakkauttanut verkostopäällikön viran ja henkilöstöresursseissa on vajetta. Salon kaupungin vuoden 2023 talousarvion henkilöstösuunnitelmassa on kuitenkin hyväksytty uudet verkostopäällikön ja verkostomestarin virat ja verkostupuolen haasteisiin pyritään vastaamaan nykyistä paremmin. Liikelaitos Salon Vesi on vastineessaan todennut, että hulevesien päätymistä verkostoon, ja sitä kautta puhdistamolle, voidaan vähentää omana toimenpiteenään.

Muistutuksen mukaan viemäri voidaan rakentaa Raadesuon Natura-alueen läpi kulkevan tien reunaan. Liikelaitos Salon Vesi on huomauttanut, että Natura-alueelle rakentaminen vaatii vaikutusten arviointia, jota ei ole vielä tehty eikä lupaa siirtoviemärin rakentamiseen Natura-alueelle siten ole vielä saatu. Lisäksi muistutuksessa on mainittu, että maanomistusasioita on jo selvitetty. Neuvottelut maanomistajien kanssa ovat kuitenkin kesken ja mikäli linjaus muuttuu, tulee asia koskemaan eri maanomistajia.

Vedenlaadun seurannan osalta muistutuksessa on mainittu, että on tärkeää, että siirrytään reaaliaikaiseen avoimen datan seurantaan. Liikelaitos Salon Vesi on muistuttanut, että vedenlaatutietoja on avoimesti saatavilla Suomen ympäristökeskus SYKE:n ympäristötiedon hallintajärjestelmä Her-tassa.

Muistutus/mielipide 3

Ranta-alue ei ole osa jätevedenpuhdistamoa eikä jätevesiä suodateta kaislikossa.

Muistutus/mielipide 4

Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan muuttamisessa tulee ottaa ELY-keskuksen aloitetta laajemmin huomioon hankkeen kokonaisvaikutukset. Aloitteessa ei ole otettu kantaa siirtoviemärin rakentamisen ympäristövaikutuksiin muuten kuin Kirkkojärven osalta.

Yhteenveto

Yhteenvetona ja yleisenä vastineena saaduista lausunnoista ja muistutuksista Liikelaitos Salon Vesi on todennut, että esitetty huoli yhteisen ympäristömme tilasta on ymmärrettävä ja perusteltu. Toijan jätevedenpuhdistamon purkuvesien määrä ja laatu ei kuitenkaan yksinään selitä Kirkkojärven veden tilaa. Siirtoviemärin rakentaminen Toijan puhdistamolta on ollut Salon seudun kuntien ja sittemmin nykyisen Salon kaupungin suunnitelmissa pitkään. Suunnitelmien edettyä konkretian tasolle ovat hankkeet kustannukset kuitenkin osoittautuneet niin suuriksi, että kestävän talouden näkökulmasta oikean ratkaisun valintaa edellyttää vielä lisäsuunnittelua.

Liikelaitos Salon Vesi on pitänyt tärkeänä, että ennen lopullisten investointipäätösten tekemistä selvitetään vielä huolellisesti sekä mahdollisuudet

Toijan puhdistamoa saneeraamalla, että erilaisia siirtoviemärin linjausvaihtoehtoja tutkimalla löytää ratkaisu, joka mahdollistaa toiminnan sekä ekologisesti että taloudellisesti kestäväällä tavalla tulevaisuudessakin. Liikelaitos Salon Vesi on jättänyt aluehallintoviranomaisen arvioitavaksi, edellyttäkö tämä muutoksia Toijan jätevedenpuhdistamon nykyiseen ympäristölupaan, mutta Liikelaitos Salon Vesi ei voi sitoutua ELY-keskuksen aloitteissaan esittämään aikatauluun puhdistamon saneeraamiseksi ja siirtoviemärin rakentamiseksi teknisistä, taloudellisista eikä hallinnollisista syistä.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ympäristöluvan muuttaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto muuttaa Toijan jätevedenpuhdistamon toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 109 YLO siten kuin sitä on myöhemmin muutettu määräaikaiseksi. Lupa on voimassa 31.12.2027 saakka. Lisäksi aluehallintovirasto muuttaa ympäristöluvan lupamääräykset kokonaisuudessaan jäljempänä esitettävällä tavalla.

Lupa jätevedenpuhdistamon toimintaan koskee muutoksen jälkeen Toijan ja kirkonkylän taajamien viemärintialueiden yhdyskuntajätevesien käsittelyä ja käsiteltyjen jätevesien johtamista viemäriputkella Kiskon Kirkkojärveen nykyiselle purkupaikalle Uitmuksenlahteen.

Lupamääräysten mukaisesta toiminnasta ei ennalta arvioiden johdu korvattavaa vesistön pilaantumisesta aiheutuvaa vahinkoa.

Muutetut lupamääräykset korvaavat aiempien lupien määräykset. Lupamääräykset ovat seuraavat:

Muutetut lupamääräykset

Jätevesien johtaminen ja viemäriputki

1. Jätevedet on johdettava nykyiseen purkupaikkaan. Viemäriputki ja siihen liittyvät rakenteet on pidettävä kunnossa.

Purkupaikan sijainti on osoitettava rannalle asetettavilla tauluilla. Merkitsemisessä on lisäksi noudatettava Liikenne- ja viestintäviraston (Traficom) ohjeita ja määräyksiä.

Jäteveden käsittely ja päästöt pintavesiin

2. Puhdistamolle on pyrittävä johtamaan kaikki sellaiset puhdistamon piirissä olevilla viemärintialueilla muodostuvat jätevedet, joiden käsittely puhdistamossa on ympäristövaikutukset huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

3. Puhdistamolle johdettavat jätevedet on käsiteltävä biologis-kemiallisesti asiakirjoissa esitetyllä tai puhdistusteholtaan vähintään sitä vastaavalla tavalla. Käsittelytulosten on täytettävä jäteveden laadun ja käsittelytehon suhteen vuosikeskiarvoina laskettuna seuraavat raja-arvot:

	Enimmäispitoisuus enimmäisarvo, mg/l	tai Vähimmäisteho, %
BOD _{7,ATU, O₂}	10	95
COD _{Cr}	60	90
Kokonaisfosfori, P	0,30	95
Kiintoaine	15	90
Ammoniumtyppi		90

Uudet luparajat tulee ottaa käyttöön mahdollisimman pian luvan myöntämisen jälkeen, kuitenkin viimeistään 1.7.2023.

Poikkeustilanteet, ohijuoksutukset ja ylivuodot puhdistamolla sekä viemäri-verkostoissa lasketaan mukaan puhdistustulokseen. Mikäli ohijuoksutetun tai ylivuotona johdetun jäteveden laadusta ei ole käytettävissä tutkimustuloksia, laskennassa käytetään jakson keskimääräisestä tulokuormasta ohituspäiväkohtaisesti virtaamien suhteessa määritettyjen ohituskuormien keskiarvoa. Jos puhdistamolta lähtevän veden näyte ei edusta puhdistamolta pois johdettavaa jätevettä ohijuoksutuksineen, puhdistamolla tapahtuneet ohijuoksutukset on laskettava mukaan tulokseen ohijuoksutuksista otettujen näytteiden perusteella.

4. Luvanhaltijan on laadittava suunnitelma siirtoviemärin rakentamisesta Salon keskusjätevedenpuhdistamolle. Suunnitelma on toimitettava vuoden 2025 loppuun mennessä aluehallintovirastolle. Suunnitelman laatimisessa on otettava huomioon, että siirtoviemärin tulee valmistua 31.10.2027 mennessä.
5. Jätevedet on käsiteltävä siten, että toiminnassa täytetään yhdyskuntajätevesistä annetun valtioneuvoston asetuksen (888/2006) mukaiset käsittelyn vähimmäisvaatimukset tarkasteltuna siten kuin asetuksessa on edellytetty.
6. Pintavesiin johdettava jätevesi ei saa sisältää valtioneuvoston asetuksen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006) liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja aineita. Asetuksen liitteen 1 kohdassa B tarkoitettua aineen päästöä paikassa, jossa päästö johdetaan pintavesiin ei saa ylittää kohdassa B esitettyjä raja-arvoja. Lisäksi käsitellyn jäteveden haitta-ainepitoisuuksien on oltava niin alhaisia, että toiminnasta ei aiheudu asetuksen liitteen 1 kohdissa C2 ja D säädettyjen ympäristölaatunormien ylityksiä.

Päästöt ilmaan ja melu

7. Toiminta on viemärointi, liikenne ja ennakoitavissa olevat huolto- ja korjaustyöt mukaan lukien toteutettava siten, että haitallisia haju-, pöly- ja muita päästöjä ilmaan sekä melua syntyy mahdollisimman vähän.

8. Toiminnasta aiheutuva melu yhdessä alueen muista toiminnoista aiheutuvan melun kanssa ei saa ylittää asuinrakennusten ulko-oleskelualueilla klo 7–22 tunnin keskiäänitasoa ($L_{Aeq\ 1h}$) 55 dB eikä klo 22–7 tunnin keskiäänitasoa ($L_{Aeq\ 1h}$) 50 dB.

Säännöllisillä tarkastuksilla ja huolloilla sekä tarvittaessa laitteistojen uusimisella on huolehdittava siitä, että toiminnan melupäästöt eivät lisäänty nykyisestä.

Viemäriverkostot ja liittyjät

9. Luvanhaltijan on huolehdittava siitä, että uudet viemärit ja pumppaamot jätevesien johtamiseksi puhdistamolle sijoitetaan ja rakennetaan siten, että niistä ei aiheudu ympäristölle hajuhaittaa, häiritsevää melua, pohjaveden tai maaperän pilaantumista eikä muutakaan vältettävissä olevaa haittaa.

10. Sade-, vuoto- ja kuivatusvesien joutuminen jätevesiviemäriin on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi riittävällä verkostojen kunnostamisella ja kunnossapidamisellä.

Viemäriverkoston kunto on selvittävä ja sen perusteella on laadittava kunnostussuunnitelma kustannusarvioineen ja aikatauluineen. Suunnitelma on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 31.10.2023 mennessä.

Luvanhaltijan hallinnassa olevia viemäriverkostoja tulee kunnostaa kunnostussuunnitelman mukaisesti.

11. Kaikissa puhdistamon piirissä olevien viemäriverkostojen ohijuoksutus- ja ylivuotokohdissa on oltava laitteet, jotka rekisteröivät ohijuoksutuksen ja ylivuodon kestoajan summaavasti tai muu luotettava menetelmä ohijuoksutusten määrän selvittämiseen. Ohijuoksutus- ja ylivuototilanteissa luvanhaltijan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin, joilla pyritään estämään ohijuoksutuksesta tai ylivuodosta aiheutuvat haitalliset seuraukset ympäristölle.

Ohijuoksutuksista ja ylivuodoista on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä tarvittaessa myös terveydensuojeluviranomaiselle ja pelastuslaitokselle.

Jos luvanhaltijan viemäriverkostossa on toistuvia ohijuoksutuksia tai ylivuotoja, luvanhaltijan on ryhdyttävä valvontaviranomaisen edellyttämiin toimenpiteisiin näiden vesien varastoinniseksi tai käsittelymiseksi sekä ohijuoksutuksien ja ylivuotojen estämiseksi.

12. Luvanhaltijan on oltava riittävästi selvillä puhdistamolle käsiteltäviksi johdettavien talousjätevedestä poikkeavien jätevesien laadusta, määrästä ja esikäsittelytoimenpiteistä.

Luvanhaltijan on pyrittävä sopimuksin varmistamaan, että sellaiset laitokset, joista saattaa joutua jätevesiin öljyä, rasvaa tai muita puhdistamon tai viemäriverkoston toiminnalle haitallisia aineita, on varustettu riittäväillä varoilla tällaisten aineiden viemäriverkostoon pääsyn estämiseksi.

13. Luvanhaltijan on pyrittävä teollisuuslaitosten ja luvanhaltijan viemäriverkostoon liittyneiden vesihuoltolaitosten kanssa solmittavin sopimuksin varmistamaan, että tämän luvan lupamääräyksiä voidaan kaikilta osin noudattaa.

Luvanhaltijan ja puhdistamolle jätevesiä johtavien teollisuuslaitosten sekä muiden viemäriverkonhaltijoiden väliset sopimukset on toimitettava valvontaviranomaiselle aina sopimusten laatimisen tai päivittämisen jälkeen.

Puhdistamon käyttö ja hoito

14. Puhdistamoa on käytettävä ja hoidettava siten, että toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle, ja siten, että puhdistustulos on mahdollisimman hyvä ja toimintaan liittyvät ympäristöpäästöt ja haitat ovat mahdollisimman vähäiset.
15. Puhdistamolla on oltava ajantasaiset ja riittävän tarkat toimintaohjeet ja prosessien ajo-ohjeet toimintavarmuuden turvaamiseksi. Ohjeet on toimitettava tiedoksi valvontaviranomaiselle.
16. Puhdistamolla on oltava asianmukaisen pätevyyden omaava vastuunalainen hoitaja, jonka nimi ja yhteystiedot ovat valvontaviranomaisen ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tiedossa.
17. Jätevesien ja jätevesilietteiden pääsy viemäriverkoston tai puhdistamoraikenteiden, kuten altaiden, kautta maaperään on estettävä tiiviiden rakenteiden avulla.

Puhdistamoalueen lastaus- ja purkupaikoilla, varasto- ja säilytysalueilla sekä kulkuteilla on oltava tiivis päällystys, suojalaitteet ja viemäroinnit ympäristön pilaantumisen estämiseksi ja alueen pitämiseksi siistinä. Kemikaalien purku- ja lastausalueilla päällystykseen tulee olla kemikaalien kestävä ja näiden alueiden hulevedet tulee johtaa erotuskaivojen kautta viemäriin. Kaivoissa tulee olla sulkuventtiilit.

Jätteiden käsittely ja hyödyntäminen

18. Jätevedenpuhdistamolta poistettava liete on vietävä jatkokäsiteltäväksi laitokseen, jolla on ympäristölupa puhdistamolietteen käsittelemiseen. Luvanhaltijan on osaltaan huolehdittava siitä, että puhdistamolietteen laatu ei rajoita sen hyötykäyttöä jatkokäsittelyn jälkeen, lietettä ei pääse vesiin eikä lietteestä aiheudu hajuhaittaa, epäsiisteyttä, pilaantumisvaaraa maaperälle tai pohjavedelle eikä muuta vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

19. Toiminnassa muodostuvat jätteet on lajiteltava ja säilytettävä toisistaan erillään ja ne on varastoitava ja käsiteltävä siten, että niistä ei aiheudu roskaantumista, hajuhaittaa tai muutakaan ympäristön pilaantumisen vaaraa tai huononnetta jätteiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Vaaralliset jätteet on varastoitava niille varatussa paikassa suljetuissa ja asianmukaisesti merkityissä astioissa katettuna ja tiiviillä alustalla siten, ettei niistä aiheudu maaperän eikä pinta- tai pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muuta haittaa ympäristölle.

Jätteet on toimitettava sellaiselle vastaanottopaikalle, jolla on lupa ottaa vastaa ja käsitellä kyseisenlaista jätettä.

Varastointi

20. Kemikaalit, poltto- ja voiteluaineet on varastoitava ja käsiteltävä laitosalueella siten, että niistä ei aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, hajuhaittaa, maaperän, pinta- tai pohjaveden pilaantumista eikä muutakaan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Varastosäiliöillä ja -astioilla on oltava asianmukaiset tiiviit suoja-altaat tai vastaavat tilat, joista niihin vuotanut öljy tai kemikaali ei pääse maaperään eikä pohja- tai pintavesiin.

Varastoja, säiliöitä ja putkistoja on tarkkailtava säännöllisesti. Tarvittaessa on ryhdyttävä viipymättä korjaustoimenpiteisiin.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

21. Luvanhaltijalla on oltava puhdistamon toimintaa ja luvanhaltijan hallinnassa olevaa viemäriverkostoa koskeva ajantasainen ympäristöriskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma.

Poikkeuksellisiin tilanteisiin, kuten kemikaalivahinkoihin, on varauduttava ennakolta. Vahingon tai onnettomuuden varalle on laitoksella oltava aina riittävä määrä tarkoitukseen sopivaa imeyttämismateriaalia ja astioita kerätyille aineille. Laitoksella on oltava riittävä alkusammutuslaitteisto.

Luvanhaltijan on pidettävä yllä toimintavalmiutta erityistilanteiden varalta.

22. Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, pintavesiin, maaperään, pohjaveteen tai jätemateriaalien kertymistä alueelle, on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin päästöjen ja niiden leviämisen estämiseksi ja päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi sekä tapahtuman toistumisen estämiseksi. Vuotoina ympäristöön päässeet kemikaalit, polttonesteet ja muut aineet on kerättävä välittömästi talteen.

Poikkeavista päästöistä ja muista ympäristöön vaikuttavista vahinko- ja häiriötilanteista on ilmoitettava viipymättä valvontaviranomaiselle, kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarvittaessa pelastusviranomaiselle

sekä, mikäli päästöistä voi aiheutua vaaraa terveydelle, myös terveyden-suojeluviranomaiselle. Vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi on ryhdyttävä heti toimenpiteisiin. Tarvittaessa on tehostettava päästö- ja vaikutustarkkailua.

Tarkkailu, kirjanpito ja raportointi

Käyttö- ja päästötarkkailu

23. **Toiminnan käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tarkkailusuunnitelman (7.6.2022) mukaisesti.**

Tarkkailusuunnitelma on pidettävä ajan tasalla. Käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa valvontaviranomaisen vahvistamalla tavalla, mikäli se luotettavan tuloksen saamiseksi, puhdistamon käytön ohjaimiseksi tai viemärlaitostoiminnan kehittämiseksi on tarpeen eikä muutos heikennä tarkkailun luotettavuutta, kattavuutta tai lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta.

24. **Päästötarkkailun 24 tunnin kokoomanäytteet on otettava näytteet vähintään neljä kertaa vuodessa.**

Näytteet on otettava siten ja sellaisena aikana, että ne antavat mahdollisimman oikean kuvan puhdistamolle tulevasta ja pintavesiin johdettavasta kuormituksesta. Kaikissa puhdistamolla olevissa ohituskohdissa on oltava mahdollisuus näytteenottoon.

Puhdistamolla syntyvän yhdyskuntajätevesilietteen laatu on määritettävä jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021) liitteen 4 mukaisesti.

25. **Puhdistamon käyttötarkkailun on oltava sellaista, että häiriö- ja poikkeustilanteet havaitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.**

Jos puhdistamolla on häiriötilanne tai ollaan tietoisia poikkeuksellisesta tulevasta päästöstä, luvanhaltijan tulee ottaa ylimääräisiä näytteitä häiriön lähteen ja vaikutusten selvittämiseksi. Luvanhaltijan on mahdollisuuksien mukaan selvitettävä puhdistamolle saapunut poikkeavan päästön alkuperä.

26. **Valtioneuvoston vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista antaman asetuksen (1022/2006) liitteen 1 kohdissa C2 ja D mainittujen aineiden esiintyminen puhdistamolle ja puhdistamolta Kiskon Kirkkojärveen johdettavassa jätevedessä on uusittava vuoden 2026 loppuun mennessä.** Selvitys tulee toimittaa valvontaviranomaiselle kahden kuukauden kuluttua selvitykseen liittyvien mittausten suorittamisesta. **Selvityksen tulee sisältää perusteltu esitys päästö- ja vaikutustarkkailun muuttamistarpeesta.**

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden selvityksen uusimista koskeva suunnitelma on esitettävä valvontaviranomaiselle kuukautta ennen selvitykseen kuuluvien näytteenottojen aloittamista. Suunnitelmassa on esitettävä selvitykseen sisällytettävät aineet perusteluineen, käytettävät analyysimenetelmät sekä niiden tarkkuus ja luotettavuus. **Suunnitelmassa on tarkasteltava myös lääkeaineiden selvittämistarve.**

27. Näytteenotot, mittaukset, analyysit ja kalibroinnit tulee tehdä käyttötarkoitukseensa soveltuvien standardimenetelmien (CEN, ISO tai SFS) tai muun, tarkkailusuunnitelmassa erikseen kuvatun ja hyväksytyn menetelmän mukaisesti sekä soveltuvin osin yhdyskuntajätevesistä annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät, laadunvarmistus, mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta ja tulosten vertailu lupamääräyksiin ja yhdyskuntajätevesistä annettuun valtioneuvoston asetukseen.

Vaikutustarkkailu

28. **Jäteveden vaikutuksia Kirkkojärven tilaan ja vedenlaatuun on tarkkailtava valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla kuitenkin siten, että yksi tarkkailupisteistä sijaitsee Uitmuksenlahdella lähempänä jätevesien purkupistettä. Päivitetty tarkkailusuunnitelma on toimitettava valvontaviranomaiselle kolmen kuukauden kuluttua tämän päätöksen antamisesta.**
29. Vesinäytteiden käsittelyssä ja analysoinnissa tulee noudattaa ympäristöhallinnon ajantasaisia laatusuosituksia ja vaatimuksia. Näytteenotot, mittaukset, analyysit ja kalibroinnit tulee tehdä standardimenetelmien (CEN, ISO tai SFS) tai muun, tarkkailusuunnitelmassa erikseen kuvatun menetelmän mukaisesti.

Vaikutustarkkailun mittauksia voidaan korvata tarkoituksenmukaisilla, jatkuvatoimisilla mittalaitteilla tehtävillä mittauksilla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tarkkailun luotettavuutta, kattavuutta tai lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta.

Kirjanpito ja raportointi

30. Käyttö- ja päästötarkkailun mittauksista, kalibroinneista, näytteenotosta ja analyysista sekä laitteiden ja rakenteiden kunto- ja turvatarkastuksista on pidettävä yksityiskohtaista kirjanpitoa, johon liitetään kunkin mittauksen tulokset ja muut mittauksista tai toimenpidettä koskevat olennaiset tiedot, selvitys päästöjen laskentatavasta ja arvio tulosten edustavuudesta.

Laitoksen käyttöä, toimintaa ja päästöjä koskevien tietojen ohella kirjanpitoon on katettava muun muassa seuraavat asiat:

- ohijuoksutukset puhdistamolla sekä ylivuodot viemäriverkostossa ta-
pahtuma- ja kestoaikoiheen

- muut poikkeus- ja häiriötilanteet, niiden tapahtuma- ja kesto aika, niiden aiheuttamat päästöt sekä toimet, joihin niiden johdosta on ryhdytty
- puhdistamon ja viemäriverkoston huolto- ja korjaustoimet
- puhdistamon tulokuormitukseen, toimintaan ja päästöihin (haju mukaan lukien) vaikuttaneet muut tekijät
- kemikaalien ja apuaineiden käyttömäärät ja varastointi
- energian kulutus
- valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021) 33 ja 35 §:n kirjanpito-velvollisuuden mukaiset tiedot toiminnassa syntyneistä jätteistä
- hajusta, melusta ja muista toimintaan liittyvistä ympäristöhaitoista tehdyt valitukset.

Kirjanpito on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaiselle ja sitä on tarvittaessa muutettava valvontaviranomaisen hyväksymällä tai tarpeelliseksi katsomalla tavalla.

31. **Päästö- ja vaikutustarkkailujen tulokset on raportoitava valvontaviranomaiselle sekä kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Vesistöön kohdistuvien vaikutusten tarkkailujen tulokset on raportoitava lisäksi kalatalousviranomaiselle.**

Näytekertakohtaiset tarkkailutulokset on toimitettava valvontaviranomaiselle välittömästi niiden valmistuttua. **Kaikki lupamääräysten tai yhdyskuntajätevesistä annetun asetuksen (888/2006) raja-arvon ylittävät tai muuten poikkeukselliset tarkkailutulokset on viipymättä ilmoitettava lyhyesti kommentoituina valvontaviranomaiselle.**

Jos tässä päätöksessä määrättyjen tarkkailujen lisäksi laaditaan muita puhdistamon toimintaa tai jäteveden laatua koskevia selvityksiä, ne on toimitettava valvontaviranomaiselle heti niiden valmistuttua tai viimeistään seuraavan vuosiyhteenvedon yhteydessä.

Käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä ja kunkin osavuosisijakson jaksoyhteenveto jaksoa seuraavan kuukauden loppuun mennessä.

Käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenvedossa on esitettävä:

- Laskelma käsittelytuloksesta jakson keskiarvona koko viemärlaitoksen (puhdistamo ja viemäriverkosto) osalta viemäriverkostosta tapahtuneet ohijuoksutukset ja ylivuodot mukaan lukien
- Selvitys lupamääräysten ja asetuksen yhdyskuntajätevesistä annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisten raja-arvojen täyttymisestä
- Jäteasetuksen 33 ja 35 §:n tiedonantovelvollisuuden mukaiset tiedot puhdistamotoiminnassa syntyvistä jätteistä
- Käytettyjen kemikaalien määrät
- Energiankulutus
- Viemäriverkostojen jätevesi-, vuotovesi- ja ohitusvesimäärät sekä viemäriverkostojen kunnostustoimenpiteet ja niiden vaikutukset vesimääriin

Vaikutustarkkailun vuosiyyhteenvedot on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään tarkkailua seuraavan vuoden loppuun mennessä.

Päästö- ja vaikutustarkkailuihin liittyvät raportoinnit tulee soveltuvin osin tehdä sähköisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään valvontaviranomaisen tarkemmin ohjeistamalla tavalla. Raportointia on tarvittaessa muutenkin muutettava valvontaviranomaisen hyväksymällä tai tarpeelliseksi katsomalla tavalla.

Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

32. Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin. Jos toiminta siirtyy luvanhaltijalta toiselle toiminnanharjoittajalle, on vaihtumisesta ilmoitettava kirjallisesti valvontaviranomaiselle sekä kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.
33. Luvanhaltijan on vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista esitettävä lupaviranomaiselle yksityiskohtainen suunnitelma vesiensuojelua, ilmansuojelua, maaperänsuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista ja lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta.
34. Jätevesien ja lietteiden käsittelyaltaat sekä kemikaalien ja jätteiden säilytykseen käytetyt säiliöt ja altaat on tyhjennettävä ja puhdistettava. Jätevesien purkuputki on poistettava. Lietteet, kemikaalit ja purkutyössä muodostuvat sekä muut jätteet on käsiteltävä asianmukaisesti siten, että maaperän ja pinta- sekä pohjavesien pilaantumisvaaraa, epäsiisteyttä, roskaantumista tai muuta haittaa ei aiheudu. Eri jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäviksi laitokseen tai kaatopaikalle, jonka ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tai vastaavassa päätöksessä tällaisen jätteen vastaanotto on hyväksytty.

Puhdistamoalue on saatettava maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Muut määräykset

35. Luvanhaltijan on osallistuttava vesikasvien niittokustannuksiin (20 %) vuosittain Kirkkojärven Uitmuksenlahdella niin kauan kuin jätevesiä johdetaan Kirkkojärveen sekä kaksi vuotta jätevedenpuhdistamon toiminnan lakkaamisen jälkeen.

PERUSTELUT

Ympäristöluvan muuttamisen perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 89 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta lupaviranomaisen on muutettava lupaa, jos toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen. Toijan jätevedenpuhdistamon toimintaa ei ole siirretty Salon keskusjätevedenpuhdistamoon vuosien 2020–2021 aikana kuten Etelä-Suomen aluehallintoviraston antamassa päätöksessä nro 116/2018/2 oli oletettu. Toijan jätevedenpuhdistamon lupamääräykset on siten tarpeen tarkistaa ja ajantasaistaa vastaamaan puhdistamon toimintaa sekä ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa mainitun laiselle toiminnalle asetettuja vaatimuksia sekä niitä vaatimuksia, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Lisäksi toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa muutetaan määräaikaiseksi. Siirtoviemäröinti Toijasta ja Kiskosta Salon keskusjätevedenpuhdistamolle on esitetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027, joten puhdistamon toiminnan tulisi loppua viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä. Salon keskusjätevedenpuhdistamon prosessiselvitys -raportin mukaan Kisko–Toija-siirtoviemärin tuoma kuormituslisäys keskusjäteveden puhdistamolle on vain 1–2 %. Vaikka puhdistamo tarvitsee saneerausta, siirtoviemärin aiheuttamaa kuormituslisäystä ei voida pitää merkittävänä. Salon kaupungin tuleekin varata vesihuoltolaitokselle riittävät resurssit vesihuollon ylläpitoon, kehittämiseen ja parantamiseen, mikä on otettu huomioon Toijan puhdistamon toiminnan lopettamisaikataulussa.

Kirkkojärven alapuolinen jokiosuus kuuluu Natura 2000 -verkostoon (Kiskonjoen vesistö, FI0200083). Natura-alueen tila-arvioinnin mukaan Natura-alueen luontoarvoja heikentää rehevöityminen, joka osaltaan on jätevesien aiheuttamaa. Kirkkojärveen kohdistuvan kuormituksen pienentäminen kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla on Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontoarvojen säilyttämisen näkökulmasta tarpeen.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman (2022–2027) mukaan Toijan jätevesikuormitus on merkittävä vesien tilaan vaikuttava paine Kiskon Kirkkojärvessä. Kirkkojärven ekologinen tila on vuonna 2019 tehdyn luokittelun mukaan vain välttävä. Järven biologinen tila on välttävä, mutta biologisista muuttujista a-klorofylli ja kasviplankton sekä kalat edustavat huonoa tilaa. Myös fysikaalis-kemiallinen tila on välttävä korkeiden ravinnepitoisuuksien vuoksi. Kirkkojärven tila vaikuttaa olennaisesti myös alapuoliseen Kiskonjoen vesimuodostumaan, jonka ekologinen tila on tyydyttävä, mutta fysikaalis-kemiallinen tila vain välttävä.

Siirtoviemärin rakentaminen ja Toijan jätevedenpuhdistamon toiminnan lopettaminen edistävät osaltaan hyvän tilan tavoitteiden saavuttamista ja to-

teuttavat vesienhoidon toimenpideohjelman Varsinais-Suomessa. Jätevedenpuhdistamon tarkistettujen lupamääräysten mukainen toiminta ennen puhdistamon toiminnan lopettamista ei vaikeuta Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tavoittelun saavuttamista vuoteen 2027 mennessä.

Lupamääräysten yleiset perustelut

Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon laitoksen sijainti, sen yhteys muihin toimintoihin, toiminnasta aiheutunut haitta, toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen todennäköisyys, onnettomuusriski, lähialueen asutuksen ja taajama-alueiden läheisyys sekä ympäristönsuojelulain vaatimus käyttää toiminnassa parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Päästöraja-arvot ja päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevat määräykset perustuvat parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä on lisäksi otettu huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen. Toiminnan voidaan katsoa edustavan parasta käyttökelpoista tekniikkaa, kun puhdistamo toimii tämän ympäristölupapäätöksen mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista ja muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 58 §:n mukaisesti ympäristöluvassa on annettu tarpeelliseksi katsotut määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 15 §:n 3 momentin mukaisesti määräyksissä ei ole toistettu sitä, mitä lailla ja asetuksilla on yleisesti säädetty toiminnan ympäristönsuojeluvaatimuksista. Kyseisiä säädöksiä on toimintaa koskevinä muutoinkin noudatettava joka tapauksessa. Jätteen käsittelyä ja raportointia koskevat määräykset ovat jätelain ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021) mukaisia.

Lupamääräyksissä termillä valvontaviranomainen viitataan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, joka toimii ympäristönsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena tämän päätöksen mukaiselle toiminnalle. Termillä kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen viitataan Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiseen.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Jätevesien johtaminen ja viemäriputki

Luvassa on annettava määräykset viemäriputkesta ja kunnossapidosta. Kunnossapitovelvoitteella varmistetaan viemäriputken toiminta hakemuksen mukaisella tavalla.

Merkintävelvoitteella varmistetaan, että alueella liikkuvat saavat tiedon alueen käytöstä jäteveden johtamiseen ja siitä, ettei sen vesi sovellu käytettäväksi juomiseen tai peseytymiseen sekä mahdollisesta jään heikentymisestä.

Jätevesien ja lietteiden käsittely sekä päästöt pintavesiin

Jäteveden ja lietteiden käsittelyä sekä päästöjä vesiin koskevat lupamääräykset perustuvat parhaaseen mahdolliseen tekniikkaan (BAT), jota laitoksen puhdistusprosessien voidaan katsoa olevan. Lupamääräykset on annettu käsiteltyjen jätevesien vaikutusalueen rehevöitymisen vähentämiseksi niin, että puhdistamolta pintaveteen aiheutuva ravinnekuormitus ja happea kuluttavan aineksen kuormitus olisivat mahdollisimman pieniä mutta kuitenkin niin, että puhdistamon nykyisellä puhdistusprosessilla on mahdollista saavuttaa lupamääräyksen raja-arvot.

Käsiteltyjen jätevesien vaikutusalue on ravinnesuhteiden perusteella pääosin fosforirajoitteinen, mutta ajoittain myös yhteisrajoitteinen. Fysikaalis-kemialliset muuttujat kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuus ilmensivät molemmat Kirkkojärven välittävää tilaa. Esimerkiksi kokonaisfosforipitoisuus oli järven vuosina 2012–2017 keskimäärin 99,5 µg/l, kun sen tulisi olla hyvässä tilassa olevassa matalan humusjärven pintavesityypissä enintään 40 µg/l. Vesistön rehevöitymisen rajoittamiseksi jätevesien käsittelyssä on fosforin poiston ohella poistettava tehokkaasti ammoniumtyyppiä, mutta kokonaistypen poistolle ei nähdä tarvetta tällä hetkellä. Puhdistamon nykyisellä prosessilla kokonaistypenpoistomahdollisuudet ovat rajalliset ja luvan ollessa määräaikainen typenpoistotason merkittävään parantamiseen tarvittavien prosessilaajennusten vaatiminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Jäteveden käsittelyvaatimukset merkitsevät käytännössä jäteveden sisältämän orgaanisen aineen tehokasta biologista hajotusta. Raja-arvo on asetettu tasolle, jota on yleisesti käytetty vastaavan kokoisille pienille puhdistamoille, joille ei tule merkittävästi teollisuusjätevesiä.

Päästöjen kokonaismäärää koskevien raja-arvojen asettaminen ei ole tarpeen, koska lupa ei kata hakemuksessa esitettyä oleellisesti suuremman jätevesikuormituksen käsittelyä puhdistamossa ja koska lupamääräykset edellyttävät kaikissa oloissa mahdollisimman tehokasta puhdistusta.

Lupamääräysten mukaisesti käsitellystä jätevedestä ei aiheudu vesistössä sellaista haittaa, jonka estämiseksi jätevesi olisi hygienisoitava.

Valtioneuvoston yhdyskuntajätevesistä antaman asetuksen vähimmäisvaatimukset ja ympäristölupien päästömääräyksissä käytetyt pitoisuuden sekä käsittelytehon raja-arvot perustuvat eri laskenta- ja arviointitapoihin. Toiminnan tulee täyttää molemmat vaatimukset.

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöä koskeva määräys perustuu valtioneuvoston asetukseen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006). Vaikka esitetyn selvityksen mukaan jätevedenpuhdistamolta pois johdettava käsitelty jätevesi ei esitettyjen tutkimustulosten mukaan sisällä asetuksen liitteen 1 A kohdassa esitettyjä aineita tai sisällä liitteen 1 B kohdassa esitettyjä aineita siten, että päästö ylittäisi kohdassa B esitetyt raja-arvot tai liitteen 1 kohdissa C2 ja D esitettyjä aineita siinä määrin, että jätevesistä aiheutuisi vastaavissa kohdissa säädettyjen ympäristölaatumormien ylityksiä, on aluehallintovirasto katsonut määräystä antaessaan, että luvanhaltija ei täysin voi vaikuttaa puhdistamolle tulevan jäteveden laatuun eikä siihen, miten vesiympäristölle vaarallisia tai haitallisia aineita jätevedessä esiintyy. **Tämän vuoksi on ollut tarpeellista määrätä, että Kirkkojärveen johdettavan jäteveden tulee täyttää vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksen vaatimukset myös jatkossa.**

Päästöt ilmaan ja melu

Hajua koskeva lupamääräys on tarpeen vähentämään toiminnasta aiheutuvaa viihtyvyyshaittaa ja estämään sen, että toiminnasta aiheutuisi lähi-asutukselle naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasisusta tai terveystahtia.

Melutasoja koskevan lupamääräyksen raja-arvot ovat melutason ohjeista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset.

Viemäriverkostot ja liittyjät

Viemäriverkostoa ja sen kunnostusta koskevat lupamääräykset ovat tarpeen parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöä sekä ympäristön kannalta parasta käytäntöä koskevan vaatimuksen täyttämiseksi ja ympäristön pilaantumisen vaaran välttämiseksi.

Jätevedenpuhdistamo on suunniteltu ja mitoitettu hakemuksen mukaiselle virtaamalle ja jäteveden laadulle. Runsas hule- ja vuotovesimäärä nostaa hydraulista kuormaa ja laimentaa jätevesiä, mikä haittaa merkittävästi puhdistamon toimintaa ja heikentää puhdistustulosta. **Hule- ja vuotovesien määrän vähentäminen ja puhdistamolle tulevan jätevesikuorman pitäminen tasaisena on tärkeää puhdistamon päästöjen minimoimiseksi. Tämä on otettu huomioon lupamääräyksissä, joissa luvanhaltija viemäriverkoston kunnossapitämisen sekä vuotovesien määrän pienentämisen lisäksi veloitetaan selvittämään viemäriverkoston kunto sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan toimet viemäriverkoston kunnostamiseksi ja kunnossapitämiseksi.**

Ohijuoksutusten ja ylivuotojen seurannalla varmistetaan, että toiminnan kokonaispäästöt ovat selvillä.

Puhdistamon viemäriverkostoon ei nykyisin ole liittynyt merkittäviä teollisuusliittyjiä tai muiden hallussa olevia viemäriverkostoja. Talousjätevesistä poikkeavia jätevesiä koskevat lupamääräykset on annettu sellaisen tilanteen varalle, jossa liittyytilanne tulevaisuudessa muuttuisi nykyisestä.

Viemäriverkostoon johdettavia asumajätevedestä poikkeavia vesiä sekä luvanhaltijan ja muiden vesihuolto- ja teollisuuslaitosten välisiä sopimuksia koskevan lupamääräyksen tarkoituksena on varmistaa, että luvanhaltija on riittävästi selvillä puhdistettavien jätevesien laatuun ja määrään vaikuttavista seikoista, ja siitä etteivät puhdistamolle johdettavat jätevedet heikennä puhdistamon toimintaa. Luvanhaltijalle on sille kuuluvien mahdollisuuksien rajoissa asetettu velvollisuus luvanhaltijan ja verkostoon liittyneiden laitosten välisin sopimuksin huolehtia puhdistamossa käsiteltävien jätevesien laatuun ja määrään vaikuttavista seikoista. Lupamääräys on tarpeellinen luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen tai sen vaaran ehkäisemiseksi, vähentämiseksi tai selvittämiseksi.

Puhdistamon käyttö ja hoito

Puhdistamon käyttöä ja hoitoa koskevat lupamääräykset ovat tarpeen parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöä sekä ympäristön kannalta parasta käytäntöä koskevan vaatimuksen täyttämiseksi ja ympäristön pilaantumisen vaaran välttämiseksi.

Terveyshaitan estämistä koskeva vaatimus vastaa sisällöltään terveydensuojelulain 22 §:ää, jonka mukaan viemäri siihen liittyvine puhdistus- ja muine laitteineen on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja kunnossapidettävä siten, ettei siitä aiheudu haittaa terveydelle.

Toimintaohjeita ja prosessien ajo-ohjeita koskeva määräys on annettu, jotta puhdistamon mahdollisimman tehokas toiminta voidaan turvata kaikissa tilanteissa.

Lastaus- ja purkupaikkojen sekä varasto- ja säilytysalueiden päällystystä ja tiiviitä rakenteita koskeva lupamääräys on tarpeen maaperän ja muun ympäristön pilaantumisvaaran välttämiseksi.

Jätteiden käsittely ja hyödyntäminen

Toiminnassa syntyviä lietteitä ja jätteitä koskevat lupamääräykset on annettu ympäristön pilaantumisen vaaran välttämiseksi sekä jätelain ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen perusteella.

Varastointi

Varastointia koskeva lupamääräys on tarpeen maaperän ja muun ympäristön pilaantumisen vaaran välttämiseksi.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

Lupamääräykset perustuvat ympäristönsuojelulain 15 §:än ennaltavarautumisvelvollisuuteen.

Häiriö- ja poikkeustilanteita sekä riskinhallintaa koskevat lupamääräykset ovat tarpeen näiden tilanteiden hallitsemiseksi toimintaan, varsinkin kemikaalien ja jätteiden varastointiin ja käsittelyyn, poikkeavien jätevesien johtamiseen viemäriverkostoon ja puhdistamolle sekä puhdistamon ja viemäristön mahdollisiin toimintahäiriöihin liittyvän onnettomuuden ja ympäristövahingon vaaran vuoksi. Häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautuminen sekä ilmoitus- ja toimintavelvoite on annettu välittömän torjunnan onnistumiseksi, viranomaisten ja lähiasukkaiden tiedon saannin varmistamiseksi ja valvonnan tehostamiseksi. Poikkeustilanteita koskeva ilmoitusvaatimus perustuu ympäristönsuojelulain 123 §:ään. Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan luvanhaltijan on oltava riittävästi selvillä muun muassa toimintansa ympäristöriskeistä.

Määräys varautumissuunnitelman ajan tasalla pitämiseksi on tarpeen, koska toiminnassa saattaa tapahtua muutoksia, jotka eivät edellytä ympäristölupaa tai ympäristöluvan muuttamista, mutta muutoksilla voi olla ollenainen merkitys ennaltavarautumiseen poikkeustilanteissa.

Tarkkailu, kirjanpito ja raportointi

Tarkkailua koskevat määräykset perustuvat ympäristönsuojelulain 62 §:ään, jonka mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä jätelain 120 §:ssä säädetyistä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta. Ympäristönsuojelulain 6 §:n ja jätelain 12 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista.

Käyttö- ja päästötarkkailu on määrätty toteutettavaksi luvanhaltijan esittämän tarkkailusuunnitelman mukaisesti, siten kun sitä on määräyksillä muutettu. Tarkkailusuunnitelmaan voidaan tehdä muutoksia tai tarkennuksia valvontaviranomaisen vahvistuksella, jos muutokset eivät vaaranna tarkkailun tarkoitusta.

Vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita koskevan sääntelyn tavoitteena on lopettaa kerralla tai vaiheittain vesiympäristölle vaarallisten aineiden päästöt pintavesiin sekä vähentää vaiheittain haitallisten aineiden päästöjä. Puhdistamolle tulevan jäteveden laatu vaihtelee, jonka ohella myös mahdolliset prosessi- ja liittyjämuutokset voivat aiheuttaa muutoksia pintavesiin johdettavan jäteveden laadussa, jonka vuoksi **luvanhaltija on velvoitettu selvittämään määrääjain valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) mukaisten vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden esiintyminen puhdistamon jätevesissä pitoisuusvaihteluiden selvittämiseksi ja päästön vähenemisen todentamiseksi**. Selvitys on edellisen kerran tehty vuonna 2021, joten seuraava selvitys tulee tehdä viimeistään vuoden 2026

loppuun mennessä. Jäteveden laatuvaihteluiden lisäksi säädöksiin ja niiden soveltamisohjeisiin tulee ajan kuluessa muutoksia esimerkiksi prioriteettien listauksen muutosten myötä. Myös näitä aineita koskevan analytiikan kehittyminen voi mahdollistaa tarkemman vertailun mitatun pitoisuuden ja ympäristölaatunormin välillä. Käsitellyn jäteveden laadun lisäksi on myös tärkeää selvittää, minkälaista jätevettä puhdistamolle johdetaan, jotta voidaan arvioida miten kyseiset haitalliset ja vaaralliset aineet puhdistamon prosessissa poistuvat. Tulevan jäteveden haitallisten aineiden pitoisuudet on tarpeen selvittää myös erilaisten häiriötilanteiden päästö- ja vaikutus-tarkkailutarpeen selvittämiseksi.

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden listaukset sisältävät monia aineita, jotka eivät välttämättä kuitenkaan ole relevantteja yhdyskuntajäteveden puhdistamon toimintaan liittyen. Vuoden 2026 loppuun mennessä toteutettavaan selvitykseen liittyvien analysointien ulkopuolelle jätettävät haitta-aineet tulee harkita huolella ja perustella selvitystä koskevassa suunnitelmassa, joka luvanhaltijan tulee ennakolta toimittaa valvontaviranomaiselle. Suunnitelmassa on esitettävä myös käytettävät analyysimenetelmät sekä niiden määritystarkkuudet ja luotettavuus, jotta voidaan varmistua ennakolta siitä, että tulokset täyttävät niille asetetut laatuvaatimukset.

Tarkkailumenetelmiä koskeva määräys perustuu ympäristönsuojelulain 62 §:ään, jonka mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta, niissä käytettävistä mittausmenetelmistä ja tulosten arvioinnista, sekä ympäristönsuojelulain 209 §:ään, jonka mukaan mittaukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. Tarkkailun on perustuttava standardimenetelmiin, ellei tarkkailusuunnitelmassa ole erikseen katsottu muun menetelmän olevan tarkoituksenmukaisempi. Standardimenetelmiä joudutaan joskus soveltamaan mittauksen optimoimiseksi, minkä määräys näin sallii. Viranomaiselle esitettävissä mittausraporteissa on esitettävä saadun tuloksen lisäksi määräyksessä edellytetyt tarkkailun laatua kuvaavat seikat. Tarkkailutulosten luotettavuuden sekä vertailukelpoisuuden takaamiseksi on lisäksi tarpeen määrätä, että näytteiden käsittelyssä ja analysoinnissa noudatetaan ympäristöhallinnon ohjeita muun muassa näytteiden säilytysaikojen ja analyysien määritysrajojen suhteen. Lupapäätöstä valmisteltaessa ajankohtaisia ohjeita ovat olleet esimerkiksi Yhdyskuntajätevesien puhdistuslaitosten päästöjen seuranta ja raportointi - hyvien menettelytapojen kuvaus (Ympäristöhallinto 2011), Laatusuositukset ympäristöhallinnon vedenlaaturekistereihin vietäville tiedolle (Suomen ympäristökeskuksen raportti 22/2016) ja Vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita koskevan lain-säädännön soveltaminen - Kuvaus hyvistä menettelytavoista (Ympäristöministeriön raportteja 19/2018).

Vaikutustarkkailu Kirkkojärven tilaan ja vedenlaatuun on määrätty toteutettavaksi valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Kirjanpito- ja raportointimääräykset on annettu toiminnan päästömääräysten noudattamisen arvioimiseksi sekä toiminnan ympäristönsuojelun kehittämiseksi ja valvomiseksi. Ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot. Valvontaviranomainen ohjeistaa tarkemmin raportoinnissa käytettävistä järjestelmistä.

Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

Määräyksellä koskien toiminnan muutostilanteita on selkeytetty ympäristönsuojelulain 170 §:n velvoitetta ja laajennettu se koskemaan myös kunnalliselle ympäristönsuojeluviranomaiselle ilmoittamista. Aluehallintovirasto katsoo, että paikallisella ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus ja tarve saada muutosten osalta vastaava tieto kuin valtion valvontaviranomaisellakin, jotta muutostilanteissa valvonnassa voidaan ryhtyä tarvittaviin toimiin.

Määräys koskien toiminnan lopettamista on tarpeen sen varmistamiseksi, että toiminnan päätyttyä ryhdytään tarvittaviin toimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Päätöksessä ei ole mahdollista antaa yksityiskohtaisia määräyksiä lopettamisen jälkeisistä toimista, joten ne on määrätty lupaviranomaisen ratkaistavaksi myöhemmin erityisen selvityksen perusteella. Suunnitelman toimittamiselle ei ole asetettu määräaikaa, mutta se on jätettävä ennakoitavissa olevissa lopettamistilanteissa hyvissä ajoin, jotta asian hallinnolliselle käsittelylle jää riittävästi aikaa.

Lupamääräyksessä tarkoitetun yksityiskohtaisen suunnitelman tulee käsittää esimerkiksi puhdistamolla olevien lietteiden ja muiden jätteiden sekä kemikaalien poistamisen laitokselta, puhdistamon ja puhdistamoalueen siivoamisen ja saattamisen maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon, puhdistamon rakenteiden ja viemäriputken purkamisen toteutusaikatauluineen sekä jätevesien vaikutustarkkailun jatkamisen toiminnan päättymisen jälkeen.

Muut määräykset

Asiakirjojen mukaan puhdistamon jätevesien vaikutukset näkyvät erityisesti jätevesien purkualueen (Uitmuksenlahti) umpeenkasvuna, sisäisenä kuormituksena sekä veden ja pohjan laadun heikkenemisenä. Toiminnalla hillitään avovedessä järviruokojen ynnä muiden makrofyyttien massiivista runsastumista. Aluehallintovirasto katsoo 20 %:n osuuden vastaavan puhdistamon kuormituksesta aiheutuvan ravinnelisäyksen vaikutuksia Uitmuksenlahdella ottaen huomioon puhdistamon vuosia jatkuneen toiminnan.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto toteaa asiassa esitettyjen muistutusten johdosta seuraavaa:

- Uitmuksenlahden kunnostusveloitteet: Aluehallintovirasto on antanut lupamääräyksen 35, jolla luvanhaltija veloitetaan osallistumaan Uitmuksenlahden niittokustannuksiin vuosittain. Vesikasvien niitolla katsotaan olevan suoraan vaikutusta ravinteiden poistumiseen, joten se kompensoi puhdistamon toiminnan vaikutuksia Uitmuksenlahdella. Tämän veloitteen on katsottu vastaavan puhdistamon aiheuttaman lisäkuormituksen vaikutuksia, eikä muille veloitteille (kuten Kirkkojärven hoitoyhdistys ry:n suora tukeminen tai kalatalouden hoitomaksu) ole katsottu olevan perusteita.
- Kokonaistypenpoistolle asetettavasta veloitteesta aluehallintovirasto toteaa, että Toijan puhdistamon nykyinen prosessi on soveltuva orgaanisen aineen sekä kiintoaineen poistoon, fosforin saostamiseen sekä ammoniumtypen hapettamiseen nitraatiksi (nitrifikaatio), mutta ei erityisesti kokonaistypen poistamiseen. Kokonaistypenpoistotaso perustuu tällaisella laitoksella lähinnä lietteeseen sitoutumiseen. Kokonaistypen poistamiseksi tätä tehokkaammin biologiseen prosessiin tarvitaan nitrifikaatiovaiheen lisäksi myös oma denitrifikaatiovaihe, jossa prosessissa muodostunut nitraatti pelkistetään typpikaasuksi. Denitrifikaatio vaatii biologisena prosessina täysin omanlaisensa prosessiolosuhteet, jollaisia Toijan jätevedenpuhdistamon prosessissa ei tällä hetkellä ole. Tämän vuoksi puhdistamolle ei nykytilanteessa ole tarkoituksenmukaista asettaa kokonaistypenpoiston raja-arvoa, sillä kokonaistypenpoistoasteen kasvattaminen vaatisi puhdistamolla merkittäviä prosessimuutoksia. Koska aluehallintovirasto on tällä päätöksellä muuttanut jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan määräaikaiseksi, ei aluehallintovirasto ole katsonut tarkoituksenmukaiseksi vaatia merkittäviä uusia prosessi-investointeja, joilla kokonaistypenpoistoastetta voitaisiin tulevaisuudessa kasvattaa. Jos toimintaa aiotaan jatkaa asetetun määräajan jälkeen, on Liikelaitos Salon veden haettava jätevedenpuhdistamotoiminnalle uutta ympäristölupaa, jolloin arvioidaan myös kokonaistypenpoiston tarve toiminnan jatkuessa.
- Tarkkailuohjelman sisällöstä tulee kuulla hoitoyhdistystä: Puhdistamon jätevesien vaikutuksia tulee tarkkailla Kirkkojärven ELY-keskuksen hyväksymän uusitun tarkkailuohjelman mukaisesti. Uusi ohjelma on toimitettava ELY-keskukseen, joka hyväksyy sen oman menettelynsä mukaisesti.
- Siirtoviemärin suunnittelu ja rakentaminen luonnonsuojelualueelle: Asiassa ei ole kyse siirtoviemäristä ja sen rakentamisesta, joten sitä ei käsitellä tässä päätöksessä.

Lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitetyt vaatimukset on muutoin otettu huomioon ratkaisussa ja lupamääräyksissä sekä niiden perusteissa ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Olemassa olevaa toimintaa saadaan jatkaa muutoksenhausta huolimatta voimassa olevan luvan lupamääräyksiä noudattaen lukuun ottamatta puhdistamon toiminnan ja vaikutusten tarkkailua koskevia määräyksiä, joita on noudatettava tämän päätöksen mukaisesti (ympäristönsuojelulain 200 §).

KORVAUTUVAT PÄÄTÖKSET

Tämä päätös korvaa seuraavat päätökset:

- Lounais-Suomen ympäristökeskuksen 16.12.2005 antama päätös nro 109 YLO ja
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston 13.7.2018 antama päätös nro 116/2018/2

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA LUVAN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Lupa on voimassa 31.12.2027 saakka. Mikäli jätevedenpuhdistamon toiminta jatkuu vuoden 2027 jälkeen, on puhdistamon toiminnan jatkamiseksi haettava uutta ympäristölupaa viimeistään 31.12.2026. Hakemukseen on liitettävä muun muassa typenpoiston tarveselvitys.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän päätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6–8, 51–53, 58, 62, 70, 87, 89, 94, 123, 200 ja 209 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Jätelaki (646/2011) 8, 12, 13 ja 118–121 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021)

Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä (888/2006)

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920) 17 §

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 6 570 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu aluehallintovirastojen maksuista tammi-kesäkuussa vuonna 2023 annetun valtioneuvoston asetuksen (1396/2022) voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Hakemuksen vireilletuloaikana voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2022 annetun valtioneuvoston asetuksen (201/2022) liitteen kohdan 3.1 taulukon mukaan jätevedenpuhdistamoa, jonka jäteveden määrä on asukasvastineluvultaan vähintään 100 ja alle 4 000, koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 6 570 euroa. Lupamääräysten muuttamista (ympäristönsuojelulain 89 §) koskevan hakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 30 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Jos kuitenkin asian käsittelyn vaatima työmäärä vastaa uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä, peritään taulukon mukainen maksu. Asian käsittelymaksu on siten 6 570 euroa.

Ympäristönsuojelulain 205 §:n 5 momentin mukaan maksu 89 §:ssä tarkoitettusta luvan muuttamisesta peritään toiminnanharjoittajalta, vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

TIEDOTTAMINEN

Päätös

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Liikelaitos Salon Vesi
 Salon kaupunki
 Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Salon kaupungin terveydensuojeluviranomainen
 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
 Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille asiasta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi/). Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Salon kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Salon seudun Sanomat -lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöneuvokset Reetta Klemetti ja Päivi Jaara.
Asian on esitellyt ympäristöneuvos Päivi Jaara.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **19.6.2023**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>